

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ

ANKARA,2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ 1	3
1. SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ.....	3
1.1.Serbest Zaman Etkinliklerinin Tanımı ve Önemi	5
1.2. Serbest Zaman Etkinliklerinin Çocuğa Olan Etkileri.....	7
1.2.1 İlgı Köşelerinin Çocuğa Olan Etkileri.....	7
1.2.2.Sanat Etkinliklerinin Çocuğa Olan Etkileri.....	8
1.3. Serbest Zaman Etkinliklerinin Çeşitleri	9
1.3.1. İlgı Köşeleri:.....	9
1.3.2.Sanat Etkinlikleri.....	10
1.3.2. Sanat Etkinlikleri.....	32
UYGULAMA FAALİYETİ.....	16
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ.....	17
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	18
ÖĞRENME FAALİYETİ 2	19
2. SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİ	20
HAZIRLAMA.....	20
2.1.Serbest Zaman Etkinliklerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar	20
2.1.1.Sanat Etkinliklerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar	20
2.1.2. İlgı Köşelerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar	21
2.2. Serbest Zaman Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Araç-Gereç Hazırlama..	22
2.3. Serbest Zaman Etkinlikleri Hazırlama	23
2.3.1.Sanat Etkinlikleri.....	23
2.3.2.İlgı Köşeleri.....	28
UYGULAMA FAALİYETİ.....	30
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ.....	32
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	33
MODÜL DEĞERLENDİRME	34
CEVAP ANAHTARLARI.....	39
KAYNAKÇA	41

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	141EO0022
ALAN	Çocuk gelişimi ve eğitimi
DAL/MESLEK	Erken çocuklukta öğretmen yardımcılığı
MODÜLÜN ADI	Serbest zaman etkinlikleri
MODÜLÜN TANIMI	Erken çocuklukta serbest zaman etkinliklerine yönelik bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖNKOŞUL	Bu modülün ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Serbest zaman etkinliklerini hazırlamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Bu modül ile uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini hazırlayabileceksiniz. Amaçlar: 1. Uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini seçebileceksiniz. 2. Uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini hazırlayabilecek/uygulayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, erken çocukluk eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, rehberlik araştırma merkezleri, özel ve kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan eğitim odaları. Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano tepegöz, asetat, fotoğraflar, CD, VCD, bilgisayar donanımları, VCD, DVD, televizyon, projeksiyon. Legolar, yapbozlar, çeşitli kavram geliştirici eğitici oyuncaklar, eğitici kitaplar, zeka geliştiren oyunlar.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<ul style="list-style-type: none">➤ Modülde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendinizi değerlendirebileceksiniz.➤ Öğretmen tarafından modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirmek amacıyla çeşitli ölçme araçları uygulanacaktır.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Serbest zaman etkinlikleri; okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen rehberliğinde, çocukların küçük gruplar halinde kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda ilgilendikleri etkinliklerdir.İlgi köşeleri ve sanat çalışmalarından oluşmaktadır. Bu iki temel etkinlik bir arada ve dengeli biçimde yürütüldüğü zaman eğitim başarılı olur.

Çocuklar serbest zaman etkinlikleri sırasında kendi isteklerine ve ilgilerine göre çoğu zaman da kendi seçtikleri arkadaşlarıyla bir etkinliğe yöneldikleri zaman yetişkin baskısı hissetmeden, rahat ve özgür bir ortamda daha yaratıcı olurlar, denemelere girişirler ve buluşlarını serbestçe ortaya koyabilirler.

Okulöncesi eğitimin çocuğun sosyal, zihinsel, duygusal, dil ve fiziksel gelişim alanlarına sağlayacağı kazanımlar, öğrenme ve öğretme ortamının kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Öğrenmeyi kolaylaştırmak için öğrenme ortamının, çocukların ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi gerekir.

Bu modülde; erken çocukluk eğitim kurumlarında serbest zaman etkinliklerini planlama, eğitim ortamını düzenleme, etkinliklere çocukları yönlendirirken dikkat edilecek noktaları kavrayacaksınız. Ayrıca bu etkinliği hazırlayabilecek ve çocuklara uygulayabilme becerisi elde edeceksiniz. Serbest zaman etkinlikleri ile ilgili verilen örnek etkinlik ve araç gereç rehberliğinde, siz de yaratıcılığınızı kullanarak, hazırlayabilmek ve uygulayabilmek için yeni bilgi ve beceriler kazanacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyette öncelikle yapmanız gereken araştırmalar şunlardır:

- Çeşitli ortamlarda serbest zaman etkinliklerini gözleyiniz.
- Serbest zaman etkinliklerini inceleyiniz.
- Serbest zaman etkinliklerinin çeşitlerini araştırınız.

**“BUGÜNÜN ÇOCUKLARINI YETİŞTİRİNİZ. ONLARI YURDA,
ULUSA YARARLI İNSANLAR YAPINIZ. BUNU SİZDEN
İSTİYOR VE DİLİYORUM.”**

K. ATATÜRK

**“BİLİM, BİR NESNEYİ BİLMEK, ONU KULLANMAK VE
ÇEŞİTLİ ŞEKİLLERE DÖNÜŞTÜRÜLEBİLMEKTİR.”**

Jean PIAGET

1. SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ

Serbest zaman etkinlikleri, programın ilk etkinlikleridir. Bu etkinliklerin çocukları diğer etkinliklere ve güne hazırlama özelliği vardır. Ancak her güne serbest etkinlikle başlama mecburiyeti yoktur. Öğretmen isterse çocukların ilgisini çekmek ya da o günkü etkinliklere çocuğu hazırlamak amacıyla serbest zaman etkinlikleri yerine farklı bir etkinlikle de güne başlayabilir. Öğretmen, serbest zaman etkinliklerinde çocukların bireysel ihtiyaçlarına ve

ilgilerine yönelik olarak çok sayıda seçeneği aynı anda sunmalıdır. Bu etkinliklerdeki serbestlik çocukların etkinlik seçmedeki özgürlükleridir. Bu etkinliğe ayrılan süre içinde tek başlarına ya da grup halinde istedikleri etkinlikte bulunabilirler. Planda belirlenen amaçlar doğrultusunda gerekli araç gereç öğretmen tarafından hazırlanır. Ancak çocuklar istedikleri araç gereci seçmede özgürdürler. İyi planlanmış bir serbest zaman etkinliği çocukların amaçlanan kazanımlara ulaşmalarını da sayısız yarar sağlar. Serbest zaman etkinlikleri, ilgi köşelerinde oyun ve sanat etkinliklerinden oluşmaktadır.

➤ **Okulöncesi eğitim kurumlarında ilgi köşeleri;**

- Evcilik,
- Fen ve matematik,
- Sanat,
- Resimli kitap,
- Blok,
- Müzik,
- Kukla,
- Eğitici oyuncak,
- Geçici ilgi köşelerini içermektedir.

➤ **Serbest zaman içinde sanat etkinlikleri de yapılabilir. Bu etkinlikler:**

- Yoğurma maddeleri,
- Kağıt çalışmaları,
- Boya çalışmaları,

Kolaj gibi çalışmalardan oluşur.

Resim 1. 1:Serbest zaman etkinlikleri

Serbest zaman diliminde çocuklar yetişkin yönlendirmesi olmadan kendi ilgileri doğrultusunda oynayacakları köşeleri ve oyun arkadaşlarını seçerler. Köşelerde oyun olarak da isimlendirilen serbest zaman etkinlikleri çocuk oyunlarından “yapılandırılmış oyun” kategorisi için değerlendirilmektedir.

1.1.Serbest Zaman Etkinliklerinin Tanımı ve Önemi

Serbest zaman etkinlikleri, programın ilk etkinliğidir. İlgi köşelerinde oyun ve sanat etkinliklerinden oluşmaktadır. Çocukları diğer etkinliklere ve güne hazırlama özelliği taşıdığı için mümkün olduğunca programdaki yeri değiştirilmemelidir. Bu etkinliklere programda ayrılan süre yaş gruplarına göre belirlenmelidir. Yine de çok katı davranmamalı, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre süre ayarlanmalıdır.

Eğitimci günlük eğitim programında seçtiği amaçlar ve kazanımlar ile araç edindiği temayı göz önüne alarak, çocuğun kazanımlarını ortaya çıkaracak şekilde, ortamın nasıl hazırlanacağını, uyarıcıların hangi düzenlemelerle sunulacağını, hangi araçların kullanılacağını belirlemelidir. Buna göre çocuklar serbest zamanda ilgi ve ihtiyaçlarına göre istedikleri etkinliklere öğretmen müdahalesi olmadan kendi tercihini yaparak yönelmelidir.

Resim 1.2 : Serbest zaman etkinlikleri çocuğun yaratıcılığını geliştirir

Serbest zaman etkinlikleri çocuğun yaratıcılığını geliştirme, kendisini ifade etmesini sağlama, yardımlaşma, paylaşma, iş birliği, başladığı işi bitirme konusunda kararlı olma, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme, problem çözme, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma ve kas becerilerini geliştirme açısından önemlidir.

Serbest zaman etkinliklerinde, seçeneklerin çeşitli olması çocukların ilgilerine göre karar vermelerini kolaylaştırır. Bu etkinliklere serbest zaman etkinlikleri denilmesi

çocukların tamamen serbest bırakılması anlamına gelmemelidir. Eğitimci, çocuklar ihtiyaç duyduklarında onlara rehberlik etmelidir. Ancak bu rehberlik, uyarıcı ortamı düzenleyici ve çocukların kendi istekleri doğrultusunda karar verme becerilerini geliştirici nitelikte olmalıdır. Çocukların çalışmalarına rehberlik, kesinlikle müdahale anlamı taşımamalıdır. Öğretmen, çocukların etkinlikler sırasında araç gereçleri nasıl kullanacaklarını göstermelidir. Örneğin, makası tutma ve kullanma, boya fırçalarını kullanma vb. Öğretmenin sadece bu araçları kullanım konusunda yardımcı olarak, çocukları çalışmalarında serbest bırakması, onların bağımsız çalışma alışkanlığını kazanmaları açısından önemlidir. Bağımsız çalışma alışkanlığını kazanan çocukların kendilerine güven duyguları güçlenir. Böylece çocukların çalışmalarını bitirme konusunda kararlı davranışlar sergiledikleri gözlenir. Buna karşın öğretmenin müdahale anlamı taşıyan yönergeleri doğrultusunda çalışan çocuklar yaratıcılıklarını ortaya koyamayacakları gibi öğretmen yanlarından ayrıldığında çalışmayı yarım bırakabilirler. Çünkü kendi kararlarını kendi başlarına vermede zorlanabilirler.

Serbest zaman etkinlikleri süresince çocukların birden fazla çalışmaya katılmaları desteklenmelidir. Etkinlik süresince başarısızlık endişesi nedeniyle daima aynı çalışmaya katılan ve bu çalışmada çoğu zaman kararlı olan çocuklara diğer çalışmalar tanıtılmalı ve düzeyine uygun en basit çalışmalardan başlayarak, daha ileri çalışmalara geçilmelidir. Bunun sonucunda öğretmen, çocukların başarabildiklerinden başaramadıklarına doğru bir yol izleyerek onları cesaretlendirmelidir.

Serbest zaman etkinliklerinin sonunda çocukların ortaya çıkardıkları ürünler, çocuğun adı soyadı, tarih ve gerekiyorsa çalışmayla ilgili küçük açıklamalar not edilerek sergilenmeli, daha sonra bu çalışmalar çocuklarla birlikte değerlendirilmelidir. Öğretmen çocukların çalışmalarına değer vermeli ve bu çalışmalarını dosyalayarak uygun bir yerde saklamalıdır. Çocukların gelişim raporlarının yazılmasında, diğer etkinliklerde olduğu gibi serbest zaman etkinlikleri sırasındaki gözlemleri de öğretmen açısından önemli bir yer tutmaktadır.

Eğitimci günlük eğitim programında ilgi köşelerinde oyun ve sanat etkinliklerine aynı anda yer vermelidir.

Resim 1. 3:Serbest zamanda ilgi köşelerinde oyun

1.2. Serbest Zaman Etkinliklerinin Çocuğa Olan Etkileri

1.2.1 İlgi Köşelerinin Çocuğa Olan Etkileri

Resim 1. 4 : İlgi köşesi oyunu

Okul öncesi dönemde çocuklara amaçların kazandırılabilmesi için uyarıcı ortamın, onların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde düzenlenmesi gereklidir. Uyarıcı ortamın düzenlenmesindeki özellikler, çocukların gelişimleri, yeni ve özgün ürünler, yeni davranışlar ortaya koyabilmeleri ve özellikle yaratıcılığa yönlitilmeleri açısından önemlidir.

İlgi köşelerinde oynadıkları oyunlar sırasında çocuklar iç dünyalarında yaşadıkları mutluluklarını öfkelerini, kızgınlıklarını, korkularını duygularını ve hayallerini yansıtarak kendilerini ifade ederler. Çevresindeki kişilerle özdeşim kurarak onları taklit ederler.

Çocuklar ayrıca ilgi köşelerindeki oyunları aracılığıyla arkadaşlarıyla etkileşime girerek paylaşma, yardımlaşma, iş birliği gibi sosyal davranışları kazanırlar. İlgi köşelerindeki araç gereçleri kullanarak çocuklar, deneme yanılmalar yaparlar, objeleri incelemeyi ve araştırmayı öğrenirler. Böylece olaylar arasında neden-sonuç ilişkileri kurma ve problem çözme becerileri gelişir.

Çocukların ilgi köşelerinde katıldıkları etkinlikler kas becerilerinin gelişimini de destekler.

Çocukların birbirleriyle etkileşimi sonucu dil becerileri gelişir, başkalarını anlama ve kendilerini başkalarına anlatma yetenekleri artar. Bütün bunlardan da görüldüğü gibi ilgi köşeleri çocuğun gelişiminde önemli bir yer tutar.

Okulöncesi dönemde çocuklara amaçların kazandırılabilmesi için uyarıcı ortamın, onların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde düzenlenmesi gereklidir. Uyarıcı ortamın düzenlenmesindeki özellikler, çocukların gelişimleri, yeni ve özgün ürünler, yeni davranışlar

ortaya koyabilmeleri ve özellikle yaratıcılığa yöneltmeleri açısından önemlidir.

İlgi köşelerinde oynadıkları oyunlar sırasında çocuklar iç dünyalarında yaşadıkları mutluluklarını öfkelerini, kızgınlıklarını, korkularını duygularını ve hayallerini yansıtarak kendilerini ifade ederler. Çevresindeki kişilerle özdeşim kurarak onları taklit ederler.

1.2.2.Sanat Etkinliklerinin Çocuğa Olan Etkileri

Sanat etkinlikleri, temelde yaratıcılığı ve estetik duyarlılığı geliştirmeyi hedefleyen etkinliklerdir. Bu çalışmalarda önemli olan nokta elde edilen sonuç değil kullanılan yöntemlerdir. Bu nedenle çocuklara yeterli zaman, rahat çalışabilecekleri genişlikte bir yer, yaş, gelişim düzeyi ve bireysel ayrıcalıklarına uygun araç gereçler verilmeli, böylece yaratıcılığını daha iyi ortaya koymasına sağlanmalıdır.

Resim 1. 5 : Sanat çalışması

İyi planlanmış sanat çalışmalarıyla çocukların değişik malzemelerle karşılaşması çocukların psikomotor, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimleri desteklenir. Çocuk açısından sanat çalışmaları bir nesnenin aynen kopya edilebilmesi anlamını taşımamalıdır. Çocuğun duygu ve düşüncelerini algılamasını, problemlerini, korkularını, kaygılarını, kızgınlıklarını, üzüntülerini, mutluluklarını, hayallerini, merak ettiklerini yansıtmalıdır. Okul öncesi dönemde verilen sanat eğitimi çocukların zevk alarak katılacakları etkinlikler aracılığıyla kendisini etkileyen obje ve olaylara karşı olumlu tutum ve tavır geliştirmelerini, sanat çalışmalarına ilgiyi artırmayı, duygu ve düşüncelerini ifade edebilmeyi geliştirici, hayal gücünü ve yaratıcılığını destekleyici nitelikte olmalıdır.

Sanat etkinlikleri sırasında çocukların çalışmalarına müdahale edilmesi (örnek verme, çizgilerini düzeltme, aynen taklit etmesini isteme,baskı yapma gibi) onların yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini, bağımsızlık duygularının gelişimini engeller. Böylece yetişkine bağımlılıkları artar ve kendilerini serbestçe ifade edebilme istekleri engellenmiş olur.

Öğretmen, çocukları yaratıcı çalışmalara teşvik etmek için gerekli çevresel düzenlemeleri yapmalı ve bu doğrultuda programlar hazırlayarak çocukların sanat çalışmalarına zevk alarak katılmalarına olanak sağlamalıdır.

Böylece çocukların;

- Çevrelerine karşı duyarlı olmalarına,
- Hayal güçlerini kullanabilmelerine,
- Yaratıcılıklarını geliştirebilmelerine,
- Yeni durumlara daha kolay uyum sağlayabilmelerine,
- Hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları durumları fark edebilmelerine,
- Kendilerini ifade edebilmeyi öğrenmelerine,
- Esnek bir kişilik geliştirmelerine,
- Bağımsızlıklarını geliştirerek, kendilerine olan güvenlerini artırmalarına

yardımcı olunacaktır.

Öğretmen, serbest zaman etkinlikleri sırasında çocukların sanat çalışmalarına yetişkinlerin ölçülerine göre değil, her çocuğun yaş, ilgi ve gelişim düzeyine göre değer vermelidir. Çocuklar birbiriyle kesinlikle kıyaslanmamalıdır.

1.3. Serbest Zaman Etkinliklerinin Çeşitleri

Serbest zaman etkinlikleri ilgi köşelerinde oyun ve sanat etkinliklerinden oluşmaktadır.

1.3.1. İlgi Köşeleri:

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların tüm gelişimlerine yardımcı olan ilgi köşeleri ancak doğru olarak seçilen araç gereçlerin uygun bir şekilde yerleştirilmesi ile amaçlarına ulaşır. İyi planlanmamış yetersiz araç gereçlerle rastgele düzenlenmiş köşeler çocukların gelişimine yardımcı ve destek olmakta yetersiz kalır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında ilgi köşeleri; evcilik, fen ve matematik, sanat, resimli kitap, blok, müzik, kukla, eğitici oyuncak köşeleri ile amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda düzenlenen geçici ilgi köşelerini içermektedir.

Eğitimci ilgi köşelerinin hepsini aynı anda düzenlemelidir. Ancak sınıfın küçük olması ve çocuk sayısının mekâna göre fazla olması durumunda, ilgi köşelerine dönüşümlü olarak yer verebilir. Öğretmen hangi ilgi köşesine ne zaman yer vereceğine, çocuğa kazandırmak istediği kazanımlara ve araç olarak seçtiği konuları dikkate alarak karar verebilir. Bununla birlikte öğretmen çocukların ilgilerini artırabilmek için zaman zaman ilgi köşelerinin yerlerini değiştirebilir. Köşelerdeki araç gereçleri gözden geçirerek, gerektiğinde yenilerini ilave edebilir. Uzun süre köşede bulunan araçları kaldırıp yerine yenilerini koyabilir veya sınıflar arasında araç gereç değişimi yapılabilir.

1.3.2.Sanat Etkinlikleri

Resim 1.6 :Sanat çalışması

- Yoğurma maddeleriyle çalışma,
 - Boya çalışmaları,
 - Kağıt çalışmaları,
 - Kolaj çalışmaları
- olarak ifade edilmektedir.

Sanat etkinlikleri birkaç çocuğun bir arada çalıştığı proje çalışmalarına dönüştürülerek de yapılabilir Her sanat etkinliği, ayrı ayrı proje çalışmasına dönüştürülerek planlanabileceği gibi sanat etkinliklerinin tamamı bir projeye dönük olarak da planlanabilir.

1.3.1.1 İlgi Köşelerinde Oyun

Okul öncesi eğitimde ilgi köşeleri önemli bir yer tutmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunabilecek ilgi köşeleri; Atatürk köşesi, evcilik, fen ve matematik, sanat, resimli kitap, blok, müzik, kukla, eğitici oyuncak köşeleri ile amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda düzenlenen geçici ilgi köşelerini içermektedir. Atatürk Köşesi Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğine göre düzenlenmeli, çocuklarla birlikte güncelleştirilmelidir.

a) Evcilik Köşesi

Evcilik köşesi okul öncesi eğitim kurumlarında mutlaka bulunması gereken köşelerden biridir.

Resim 1.7: Çocuklar evcilik köşesinde oynamaktan büyük zevk alırlar

Çünkü çocuklar bu köşelerde oynamaktan büyük zevk alırlar. Aldıkları çeşitli rollerle hayal güçlerini de kullanarak değişik oyunlar oynarlar. Bazen anne, baba ,çocuk doktor, hemşire, öğretmen, postacı gibi çeşitli kimliklerle gelecekte üstlenecekleri rollere hazırlanırlar. Çocuk bu köşede kendi kendine ya da arkadaşları ile oynarken hayal gücünü geliştirir. Paylaşmayı, yardımlaşmayı ve kurallara uyma gibi pek çok sosyal davranışı kazanır.

Evcilik köşesinde çocuk arkadaşları ile bir oyunu paylaşırken onlarla iletişim kurar. Kelime hazinesini zenginleştirir. Hayal güçlerini de oyuna katarak yaratıcılıklarını geliştirirler. Bu köşelerde oynanan oyunlar bazen öğretmene çocuk hakkında hiçbir zaman elde edemeyeceği bilgileri de verebilir. Tek başına ya da grupla oynanan oyunlarda çocuk bazen duygusal problemlerini, sıkıntılarını kendini ifade ederek duygusal rahatlama sağlar. Bu nedenle öğretmenin iyi bir gözlemci olması gerekmektedir.

➤ **Evcilik köşesinin çocuklara sağladığı yararlar şöyle sıralanabilir:**

- Dil gelişimine yardımcı olur.
- Paylaşmayı yardımlaşmayı ve başkalarının hakkına saygılı olmayı öğrenir.
- Gelecekte üstlenecekleri rolleri tanır.
- Aldığı görevi yerine getirmeyi öğrenir sorumluluk duygusu gelişir.
- Cinsel kimliğini kazanır.
- Toplum kurallarını öğrenir.
- Duygusal yönden rahatlar.
- Sosyal gelişmesini sağlar.
- Yaratıcılığı gelişir.
- Hayal gücü gelişir.

Çocuk için bu kadar önemli gelişimine bu kadar katkılı bir köşenin amacına ulaşabilmesi, hazırlanacak köşe ile doğru orantılıdır. Bu nedenle evcilik köşesi gerekli

materyallerle donatılmalıdır. Köşede yer alacak materyaller gerçek yaşamdakilerin küçük modelleri olmalıdır. Çocuklar için ayırdığımız evcilik köşesinin içinde oturma grupları, yemek odası mutfak, yatak odası gibi bölümler yer alır.

Oturma bölümünde çocuklara göre yapılmış divan, sedir ya da koltuklar yer alır. Üzerine canlı renklerde desenli çocukların sevebileceği kumaşlar geçirilebilir. Oturma grupları cam kenarlarında yer alabilir. Eğer cam kenarlarında olamıyorsa duvara küçük bir perde dikilip asılarak pencere havası verilebilir. Hazırlanan oturma grubunun yanına minderler konulabilir. Minderlerin kaplanacağı kumuş da yıkanabilir, dayanıklı ve canlı renklerde olmalıdır seçilen kumaşların birbirine uyumlu olmasına dikkat edilmesi gerekir.

Evcilik köşesinde bulunabilecek eşyalardan masa ve sandalyeler çocuklara uygun büyüklükte olmalıdır. Köşe içerisinde çocukların çarpmadan rahatça dolaşabilecekleri bir yere yerleştirilmelidir. Daha sevimli görülmesi açısından üzerine bir örtü ve vazolar konulabilir.

Bu köşede yer alan araç ve gereçler arasında mutfak eşyaları da önemli bir yer tutar. Çocukların rahatça oynayabileceği küçük tabaklar tencereler, kaşıklar, çatal, bıçaklar, çay-kahve takımları bardaklar, fırın, buzdolabı gibi pek çok oyuncak bu bölümde yer alır. Bu tür oyuncakların kesici olmamasına dikkat edilmelidir.

Evcilik köşesinde yer alabilecek oyuncaklar arasında ütüler, bebekler, çantalar, terlikler, şapkalar, büyüklere ait giysiler yer alır. Çocuklar yetişkin giysilerini giymekten hoşlandıkları için yetişkinlere ait giysiler iş kıyafetleri de köşede yer almalıdır. Bütün malzemeler çocuklara değişik ve zevkli oyun oynama imkânı verir.

Bu kadar çok oyuncakın bir arada durması estetik açıdan hoş görülmeyeceği gibi çocukların rahatça oynamasına da imkân vermez. O nedenle bu araç gereçlerin konabileceği bir dolaba ihtiyaç vardır. Dolapları çocuklar rahatça açıp kapatabilmeli oyuncaklarını buraya koyup çıkarabilmelidir. Köşedeki araç ve gereçlerin bir kısmı kaldırılmalı zaman, zaman bu araç gereçler dönüşümlü getirilerek köşenin havası değiştirilmelidir.

Evcilik köşesinde oynayan çocuklara zaman zaman öğretmen kendisi de bir rol alarak katılmalıdır. Çocukların ev ve aile yaşamlarındaki problemleri (varsa) ortaya çıkarılarak çocuğa yardım edebilmesi açısından böyle bir katılım yararlı olabilir. Eğitimci köşede oynayan çocukları rahatsız etmeden onları gözlemeli yeri geldiği zaman da köşedeki araç gereçlerin tanıtımı için çocuklara rehberlik etmelidir.

Evcilik köşesinde oynadıktan sonra temiz ve düzenli bir duruma getirilmesinin sağlanması da öğretmenin görevidir. Bunun için öğretmen köşenin toplanması ve temizlenmesinde çocuklara rehberlik etmelidir. Çocukların hayal güçlerini diledikleri gibi kullandıkları, duygularını doğal bir şekilde dile getirdikleri, düşüncelerini kendilerini ifade

ederek paylaştıkları ilgi köşelerinden biridir.

Çocukların hayal güçlerini diledikleri gibi kullandıkları, duygularını doğal bir şekilde dile getirdikleri, düşüncelerini kendilerini ifade ederek paylaştıkları ilgi köşesidir.

b) Blok Köşesi

Çocukların tam anlamıyla hayal güçlerini kullanarak yaratıcılıklarını geliştirip ortaya koydukları köşe blok köşesidir. Bu nedenle yaratıcılıklarının gelişmesinde bloklar önemli yer tutar. Bloklarla oynama çocukların büyük ve küçük kas gelişimini de sağlar.

Bu köşede oynanan beraber oyunlar, çocukların bloklardan yaptıkları bir ürünün içinde aldığı roller. Onların sosyal gelişmesine etkisi açısından önemlidir. Arkadaşlarıyla birlikte oynama, yardımlaşma, iş birliği yapma gibi sosyal davranışları gösterirler. Ortaya çıkarılan ürünler çocuğun güven duygusunun artmasına, daha değişik ürünler yapmak için çalışmasına faydalıdır. Bloklarla oynanan oyunlar, aynı zamanda çocuğun problem çözme becerisini de geliştirir,

Blok köşesinde bulundurulacak bloklar çeşitli büyüklüklerde olmalıdır. Bunlar bir araya geldiğinde bir bütün oluşturabilmelidir. Tahtadan yapılmış çeşitli büyüklüklerde bloklar, içi boş kutular, tahta kaşıklar, oyuncaklar, hayvanlar, trafik işaret takımları bu köşede bulundurulabilecek oyuncaklardır.

Resim1.8: Çeşitli büyüklükteki tahta bloklar

Bloklar çocukların rahatça oynayabilmesi açısından çok sayıda olmalıdır. Kolay taşınması için tahtadan ve zımparalanmış olmalıdır. Aksi halde çocukların eline kıymık batabilir ve istenmeyen sonuçlara yol açabilir. Zımparalanan blokların üzerine bir kat mat cilanın sürülmesi blokları daha dayanıklı hale getirir. Bloklar büyüklük ve ağırlık yönünden

çocukların rahat taşıyabilecekleri ölçülerde olmalıdır.

Blokların yerleştirileceği raflar çocukların boyuna, göre yapılmalıdır. Bloklarla oynamak isteyen çocuklar rahatça buradan blokları alabilmeli yerine kolayca koyabilmelidir. Bloklar üst üste koyulurken çocuğun boyunu geçmemesine dikkat edilmelidir. Çocuğun boyunu aşan bloklar devrilerek tehlike yaratabilir.

Blok köşesi, oynanırken en fazla ses çıkaran köşedir. Bu nedenle rahatsız etmeyecek bir bölüme yerleştirilmelidir. Gürültüyü önlemesi açısından yere bir halı serilmelidir. Blok köşesi çocukların rahatça oynayabilmesi için geniş bir alana yerleştirilmelidir. Öğretmen blok köşesine blokları ne kadar çeşitli ve bol koyarsa çocukları bu köşeye çekmede o kadar başarılı olur. Çocuklar bu köşede bloklardan inşaat oyunları oynayabilecekleri için uyarıcı olabilecek yardımcı materyallere de (kasklar, inşaat başlıkları, tekerlekler, çemberler, tulumlar, tahtadan yapılmış hayvan ve taşıtlarla ilgili oyuncaklar gibi) amaçlara kazanımlara ve verilecek tema konularıyla bağlantılı olarak yer verilebilir.

Blok köşesinde ayrıca, boyut olarak daha küçük ve sert ahşaptan yapılmış değişik geometrik şekiller ve birbirini tamamlayıcı parçalardan oluşan bloklar bulunmalıdır. Çocukların bu bloklarla yaratıcı ürünler oluşturabilmeleri için parça sayısının fazla olmasına özen gösterilmelidir.

Resim 1.9: Plastik bloklar

Blok köşesinde oynayan çocukları gözlemeli, " ne yapıyorsun " nasıl yapabilirsin" gibi sorularla onları düşünmeye ve planlama yapmaya yöneltmelidir. Böylece çocuğun çeşitli çözüm yollarını düşünmesini ve yaratıcılığının hayal gücünün harekete geçmesini sağlamalıdır. Öğretmenin blok köşesinde durmaması çocuğun bu köşeye ilgisinin azalmasına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen bu köşedeki çocuklara sorular sorarak düşündürücü uyarılarda bulunarak onları heveslendirme yoluna gitmelidir.

Blokların toplanarak yerlerine koyulması sürecine öğretmen de katılmalı böylece çocuklara tertip ve düzen alışkanlığı kazandırılmalıdır. Blokların hep aynı yerlere konması çocuklarda genişlik sayı gibi matematiksel kavramlarının gelişmesi açısından önemlidir.

Zaman zaman çocukların yaptıkları ürünler bu köşede sergilenerek çocukların güven duygularının artırılması ve bu köşeye ilgilerinin çekilmesi açısından önemlidir.

c)Resimli Kitap Köşesi

İnsanların en iyi dostu olan kitaplar henüz okuma yazma bilmeyen çocuklar için de iyi bir arkadaştır. Okuyamazlar bile sayfalarını karıştırmak resimlerine bakmak, çocuklar için büyük bir zevktir. Çocukları kitaba alıştırmak ve sevdirmek için okul öncesi eğitim kurumlarında kitap köşesi bulunmalıdır.

Resim 1. 10 :Resimli kitap köşesi

Yetişkinleri örnek alan, onların davranışları ile özdeşim yapan çocuklar zamanla kitaplardaki kahramanlarla özdeşim yapmaya, onların davranışlarını örnek almaya başlar. Hikâye kahramanlarının yaşadıkları olaylara sevinir veya üzülmürler. Bu nedenle yetişkinliklerin kazandırmak istedikleri davranışları hikâyedeki kahramanlar çocuklara daha kolay verebilirler. İyi nitelikler taşıyan kitaplar, çocuğa iyi davranışları yansıtarak çocuğa sanat zevki aşılar. Okuma ilgi ve isteği uyandırır.

➤ **Kitapların çocuklara sağladığı yararlar;**

- Okuma alışkanlığı kazandırır.
- Hayal gücünü zenginleştirir.
- Dil gelişimine yardımcı olur.
- Eğlendirir.
- Kitap sevgisi aşılar.
- Olumlu davranışlar kazandırır.

Kitapların bu yararları sağlayabilmesi için birtakım özelliklere sahip olması gerekir. Kitapların resimleri büyük, canlı renklerde ve okunacak olayı açıklayıcı nitelikte olmalıdır. Seçilecek kitabın hazırlanmasında kullanılacak kâğıt kaliteli olmalı, kolayca yırtılmamalıdır. Gözü yormaması için mat olmalıdır. Kitap köşesinde kullanılacak kitapların seçiminde konuların da önemi büyüktür. Konular çocuğa olumlu mesajlar verecek nitelikte olmalı, olağanüstü yaratıkların yer aldığı çocuğu korkutacak nitelikli kitaplar tercih edilmemelidir. Yine konular çok karmaşık olmamalı kullanılan dil akıcı ve çocuğun anlayabileceği şekilde ve sade olmalıdır.

Kitap köşesi anaokulunun en sessiz ve aydınlık yerinde düzenlenmelidir Burada kitapların konulabileceği, çocukların boyuna uygun raflar bulunmalıdır. Kitaplar bu raflara kapakları öne gelecek şekilde çeşitli boyutlarda yerleştirilmelidir. Zaman zaman bu köşelerdeki kitaplar değiştirilmelidir.

Rafların bir bölümüne günlük programı destekleyecek kitaplar, diğer bölümlerine de eskimiş dergiler, mecmualar, gazeteler yerleştirilebilir. Çocuklar bunların sayfalarını inceleyerek resimlerini keserek kendilerine ait bir kitap hazırlayabilirler.

Çocukların bu köşede rahatça oturup kitaplara bakabilmesi için masa ve sandalye bulundurulmalıdır. Bu köşedeki masa ve sandalyeler diğerlerinden farklı biçimde ve renkte düşünülmelidir. Yere halı ve minder konarak çocukların yerde de kitaplara bakabilmesi sağlanmalıdır.

Öğretmen bu köşede kitaplara bakan çocuklara kitapların zarar görmemesi için gereken uyarıları yapmalı, bazen onlarla beraber kitaplara bakarak çocuklarla beraber bu zevkli dakikaları paylaşmalıdır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında kitap köşesinin oluşturulması, çocukların kitap sevgisi kazanması açısından önem taşımaktadır. Kitap köşesindeki kitaplar çocukların okuma ilgilerini geliştirmelerinde de etkilidir. Bu nedenle küçük yaşlardan itibaren ilgiyi kitaplara yönlendirebilmek için bir kitap köşesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu köşede çocuklar ilgi duydukları kitapların resimlerine bakarak hikâyeler oluşturabilir, birbirlerine hikâyeler anlatabilirler. Bu da onların hayal güçlerini geliştirir yaratıcılıklarını ve dil gelişimlerini destekler.

Kitaplar yaşlara göre gerek iç yapı, gerekse dış yapı özellikleri yönünden değişiklikler göstermektedir. Kitap köşesine konulacak kitaplar bol resimli olmalıdır. Resimleme, kitabın

içeriğini açıklayıcı nitelikte olmalı, kullanılan çizgiler ve renkler yuvarlak, yumuşak, gözü yormayacak ve resim bütünlüğünü sağlayan şekilde uyumlu olmalıdır. Resimlerde gereksiz ayrıntılara yer verilmemiş olmasına dikkat edilmelidir. Çünkü bunlar çocuğun ilgisini konudan uzaklaştırabilir.

Kitap köşesi için seçilecek kitapların dış yapı özelliklerinde; kâğıdın kalitesine, sayfaların kartondan yapılmış olmasına veya sayfalarda kalın kâğıdın kullanılmasına, pürüzsüz ve gözü yormayan mat kâğıt hamuru kullanılmasına dikkat edilmelidir. Kapağın kalın olması, ciltlemenin kaliteli yapılması kitabın dayanıklılığı açısından önemlidir.

d) Fen ve Matematik Köşesi

Çocukları gözlem yapmaya, araştırma, inceleme ve keşfetmeye yönelten etkinliklerdir.

Resim 1.11 : Çocuklar fen ve matematik köşesinde keşfetmeyi öğrenir

➤ Fen ve Matematik etkinlikleri:

- Deneyler,
- Araçları tanıma ve kullanma,
- Keşifler icatlar,
- Mutfak çalışmaları,
- Doğa gezileri ve yürüyüşleri, piknikler, kamplar,
- Koleksiyonlar,
- İlgili bilim alanlarındaki kaynak kişileri konuk olarak çağırma,
- Başvuru kitaplarını, diğer kitapları ve dergileri inceleme,
- Fotoğraf çekme, fotoğraf inceleme,
- Belgesel izleme vb. çalışmalardan oluşmaktadır.

Ayrıca fen ve matematik etkinlikleri sırasında çocukları doğaya çıkarıp onlara doğayı ve

doğadaki canlı ve cansız varlıkları tanıtmaya, sevdirmeye ve korumaya yönelik bilgi ve becerilerle donatmanın önemli olduğu da unutulmamalıdır.

Bireyin çevresi ile etkileşime geçtiği andan itibaren fenle ilişkisi başlar. Fen öğrenimi ailede başlar, okul yaşamında devam eder.

Okul öncesi eğitim, çocukların fen ve matematiğe karşı ilgi ve tutumlarının gelişmesinde önemli yer tutar. Bu dönem çocuğu hareketli ve sürekli bir oyun dünyası içindedir. İlgi duyduğu şeyleri oyun yolu ile öğrenmekten büyük haz duyar. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında fen ve matematik etkinlikleri yapılırken oyunlardan yararlanılmalıdır.

➤ **Fen ve matematik köşesinde yapılan çalışmaların çocuklara sağladığı yararlar:**

- Yaşadığı çevreyi tanıma, deneyerek ve yaşayarak öğrenme imkânı sağlar.
- Çocukların özgüvenleri gelişir.
- Gözlem ve deney yeteneklerini geliştirir.
- Problem çözme becerisini geliştirir.
- Araştırmaya yönlendirir, merak duygusunu artırır.
- Temel bilgilerini artırır.
- Grup çalışması ile sosyal gelişimine olumlu etkisi olur.
- Yapılan faaliyetler yaratıcılıklarını geliştirir, çocukları zihinsel yönden uyararak çevrelerine karşı daha duyarlı olmalarını sağlar.
- Paylaşmayı, yardımlaşmayı, başkalarının hakkına saygılı olmayı öğrenir.
- Sorumluluk edinir, aldığı görevi yerine getirmeyi öğrenir.
- Olaylar arasında ilişki kurmayı öğrenir.
- Yetişkinler ve diğer çocuklarla iletişim kurmayı öğrenir.
- Kendi kendini denetlemeyi öğrenir.
- Belli bir obje ve uyarıcıya dikkatini toplamayı öğrenir.
- Kendini ve çevresini algılama imkânı bulur.
- Büyük ve küçük kaslarını kullanır.
- Bedensel koordinasyonu gelişir.
- Fen ve matematik etkinlikleri ile ilgili araçları kullanma becerisi kazanmalarına yardım eder.
- Çocuklar gözlem yapmayı, araştırmayı, soru sormayı öğrenirler.
- Matematiksel kavramları eğlenceli ve somut olarak öğrenir.
- Günlük yaşantısındaki matematik kavramlarının farkına varır.
- Matematiğe olumlu bir yaklaşım sergiler.

➤ **Fen ve matematik etkinliklerinde dikkat edilmesi gereken özellikler:**

- Fen ve matematik köşesindeki raflar çocukların erişebileceği yükseklikte olmalı.
- Malzemeler tehlike oluşturmayacak nitelikte ve çocuğun göz hizasında yerleştirilmeli.
- Uygulanacak etkinlikler için gereken tüm materyaller kullanıma hazır şekilde düzenlenmeli.
- Uygulama yapılacak ortamda çocuğun dikkatini dağıtacak unsurlar bulundurulmamalı.
- Çocukların ilgileri yönünde çalışmalara katılımları sağlanmalı, zorlama da bulunmamalı.
- Çocukların başarıyı tatmaları ve öğrenmelerini destekleyici davranışlar sergilenmelidir.
- Matematiksel kavramlar somutlaştırılarak verilmelidir.
- Fen ve matematik etkinlikleri ve diğer etkinliklerde her çocuğun bireysel özelliği dikkate alınmalıdır.
- Etkinlikler çocukların hazır oluşlarına göre basitten zora doğru bilgi ve becerilerine yönelik düzenlenmelidir.
- Etkinlikler çocukların etkin olarak katılmalarını sağlayarak, eğlenceli bir şekilde sunulmalıdır.
- Etkinlikler “proje merkezli yaklaşım” ile çocukların etkinlik sonunda ortaya bir ürün koymaları sağlanmalıdır.

Çocuk sürekli olarak merak eden ve çevreyi tanımaya çalışan bir varlıktır. Öğretmen de çocuktaki bu merak duygusunu artırmaya çevresinde olup bitenlere karşı çocuğun kafasında oluşan bir sorunun oluşmasına, merak uyandırmaya çalışmalıdır. Daha sonra onları yönlendirmeli ve bu soruların cevaplarını oyun ve deney yolu ile bulmalarına yardımcı olmalıdır. Bu amaçla da sınıfın bir yerinde fen ve matematik köşesi oluşturulmalıdır.

Fen ve matematik köşesi, sınıfın aydınlık bir yerinde düşünülmelidir. Burada bulundurulacak araç gereçlerin ilgi çekici ve yeterli sayıda olmasına dikkat etmek gerekmektedir, Yine köşenin çocuklara cazip gelmesi için sık sık değişiklikler yapılmalı, bu değişikliklerin yapılması esnasında çocuklara da sorumluluk verilmelidir.

➤ **Fen ve matematik köşesinde bulundurulabilecek araç ve gereçler:**

Büyüteç, termometre, saat, levhalar, mıknatıslar, prizmalar, çeşitli bitki ve tohumlar, doğadan, alınmış taşlar, deniz kabukları, bitki tohumları ve çekirdekler, kumaşlar, tüyler, fosiller, yapraklar, dürbün, dünya küresi, hava grafiği, boy aynası, el feneri, resimler, koleksiyonlar, kurutulmuş bitki ve böcekler, büyüteç, çeşitli kitap ve ansiklopediler ise konuyu çocukların incelemesine olanak tanır. Tadabilecekleri, koklayabilecekleri, dokunabilecekleri, seslerini dinleyebilecekleri kısacası duyularını geliştirecek değişik materyaller bulundurulmalıdır. Bu köşeye sayı şablonları, boncuklar, ölçme çubukları, sayı yapbozları, mıknatıslı rakamlar, abaküs, cetveller, saat, ip, rafya, metre, mandal, boncuk, renk skalaları gibi araçlar konulabilir. Bu araçlar çocukların basit matematik alıştırmaları yapmalarına fırsat verebilir. Hava grafiği fen ve matematik köşesinde sürekli bulunmalı, çocuklar değişen hava olaylarını burada incelemelidir.

Resim 1.12 : Fen ve matematik köşesinde bulundurulabilecek araçlar

Bu köşede su ve kum oyunlarına fırsat tanımak amacıyla plastik araba ve kamyonlar, kaşıklar, kepçeler, kürekler, huniler, ölçekli kaplar, plastik hortumlar, kavanozlar, süngerler, kapaklar, saksılar, değişik özellikte plastik şişeler vb. araç gereçler de bulundurulabilir. Fen matematik köşesinde sınıfın fiziki koşullarına göre balık, karınca, ipek böceği, vb. hayvanlar sınıfın uygun bir yerinde bulundurulabilir. Ancak bu hayvanların bakımı ve beslenme durumları fen matematik etkinliklerinin bir parçası olarak her gün sırayla çocuklara verilerek sorumluluk almaları sağlanır. Mutlaka bakım esnasında öğretmen rehberlik etmelidir. Yetiştirilen hayvan ve bitkiler doğa sevgisinin gelişmesini sağlar.

Bu kadar malzemeyi fen ve matematik köşesi adı altında sınıfın bir köşesinde toplamak zor olabilir. Yukarıda sayılan araç gereçlerin yer alabileceği bir dolap ve deneylerin yapılabileceği bir masa bu köşe için yeterlidir. Masada o gün için yapılacak çalışmalar için gerekli araç gereçler yer alır. Yetiştirilen bitkilerin bir bölümü bu köşede, diğerleri cam kenarında evcilik köşesinde yer alabilir.

Fen ve matematik köşesinde bir pazen tahta bulundurulmalıdır. Bazı olayların oluş şekli, sırası, nedenleri pazen tahta üzerinde anlatılabilir. Bazen gün boyunca bu kartlar

tahtada sergilenebilir. Çocuklar bu kartları pazen tahtadan ellerine alıp inceleyebilirler.

Bu köşede öğretmenin en önemli görevi öğrenmeyi çocuklara sevdirmek olmalıdır. Bu da çocukların kafasında soruların oluşturulması ve bu soruların yapılan deneylerle araştırmalarla yanıtlarının bulunmasıyla mümkündür. Öğretmen bu köşede çocukların ilgilerini çeken onlarda merak uyandıran ve çocukları da hareketli kılan etkinliklere de sık, sık yer vermelidir. Çocukların becerileri sınamalarına, deneylere girişmelerine, düşüncelerini rahatça açıklamalarına imkân tanıyan özgür hareketli ortamlar hazırlamalıdır.

Öğretmen fen matematik köşesinde çocuklara gerektiğinde bazı materyallerin nasıl kullanılabileceğini açıklamalı ve bu materyalleri çocukların istedikleri gibi kullanarak gözlem, inceleme ve deneme yanımlar yapmalarına imkân vermelidir.

e) Kukla Köşesi

Çocukların her zaman severek oynadıkları ve oynamaktan büyük zevk aldıkları oyuncaklardan biri de kukladır. Çocuklar kuklalarla oynarken hayal güçlerini kullanırlar. Yaratıcılıklarını geliştirirler. Bazen kuklaları kendi yarattıkları bir öykünün kahramanı yapıp oynatırlar. Bazen da kuklalarla kendi yaşamlarını canlandırırırlar. Böylece kuklalar zihin ve dil gelişimine yardımcı olurken çocuğun duygularının da açığa çıkmasına da yardımcı olurlar. Beraber oynanan oyunlar esnasında çocukta arkadaşları ile bir olayı paylaşma, kurallara uyma, başkalarını dinleme gibi sosyal yönlerinin gelişmesi de mümkün olmaktadır.

Resim 1.13 : Kuklalar çocukların rahatlıkla oynayabilecekleri büyüklükte olmalıdır

Okul öncesi eğitim kurumlarında mutlaka bir kukla köşesi bulundurulmalıdır. Bu köşede çeşitli kuklalar (el, parmak, yüziük, ip, çorap, gölge, çomak vb.), kukla oynatılacak sahne yer almalıdır. Alınan ya da hazırlanan kuklaların canlı renklerde, ilgi çekici ve

dayanaklı olmasına dikkat edilmelidir. En önemlisi de kuklaların çocukların rahatlıkla oynayabilecekleri büyüklükte olmasıdır. Köşede yer alan kuklalar sadece bu köşede hizmet etmekle kalmamalı; Türkçe dili etkinliklerinde, oyunda, müzikte dramatizasyonlarda da kullanılabilir. Yapılan araştırmalara göre kuklaların 3500 yıl önce Mısırlılar tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Türklerde Hacivat-Karagöz oyunları ile başlamıştır.

Resim 1.14 :Çocuklar kuklalarla oynarken hayal güçlerini kullanırlar

Kukla köşesinde çocukların kuklaları oynatabilecekleri basit kukla sahnesi de bulunmalıdır. Büyük bir kutunun iki tarafı açık bırakılarak bir kukla sahnesi yapılabileceği gibi kapı ya da pencere çevresine örtü geçirilerek ya da masanın ön tarafına bir örtü serilerek de bir kukla sahnesi hazırlanabilir,

Kuklaların kukla sahnesinin yanında raflara yerleştirilmesi çocukların ilgisini çekmek açısından önemlidir. Zaman zaman kukla çeşitleri değiştirilerek köşe ilgi çekici hale getirilmelidir. Ayrıca bu köşede çocukların kendi yaptıkları kuklalar da sergilenmelidir.

Resim 1.15 : Serbest zaman etkinliklerinde çocukların yaptığı kuklalar

Öğretmen, bu köşede oynayan çocuklara kuklaları nasıl kullanacakları konusunda rehberlik etmelidir. Bazen kendisi de çocuklarla beraber oynamalıdır.

Çocuklar zaman zaman öğretmenlerine ve arkadaşlarına kukla gösterisi yapmaktan büyük zevk duyarlar. Öğretmen bu imkânı çocuklara tanımalı ve teşvik edici sözlerle çocukların kendine güven duymasını sağlamalıdır.

Resim 1.16 :Öğretmen kuklaları zaman, zaman değiştirerek çocukların ilgilerinin sürekliliğini sağlamalıdır

Kukla köşesi çocukların öncelikle yaratıcılıklarını ortaya koymalarını sağlayan köşelerden biridir. Çocukların bu köşeye ilgilerini çekebilmek için değişik özellikte ve çok sayıda kukla bulundurmaya dikkat edilmelidir. Kuklalar; el kuklası, parmak kukla, çomak kukla ve ipli kukla gibi kullanış şekillerine göre farklılıklar göstermektedir. Öğretmen, her özelliği temsil eden kukla figürlerinden yeterli sayıda bulundurmaya dikkat etmelidir.

Öğretmen bu köşedeki kuklaları zaman, zaman değiştirerek çocukların ilgilerinin sürekliliğini sağlamalıdır. Bununla birlikte köşeye çeşitli hayvan, farklı insan karakterleri ile değişik maskeler de ilave edebilir. Değişik aksesuarlar kanat, kuyruk, gaga, ibik, pençe vb. de köşede yer alabilir.

➤ **Kukla köşesinin çocuklara sağladığı yararlar:**

- Çocuğu eğlendirir.
- Yaratıcılığını geliştirir.
- Zihin ve dil gelişimine yardımcı olur.

- Çocuğu tanımaya yardımcı olur.
- Çocuğun iç dünyasını dışa vurarak rahatlamasını sağlar.
- Küçük kas gelişimine yardımcı olur.
- Sosyal gelişimine olumlu etkisi olur.

f) Eğitici Oyuncak (Masa Oyuncakları) Köşesi

Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunması gerekli köşelerden biri de eğitici oyuncak köşesidir. Eğitici oyuncaklar çocuklarda problem çözme, kavram oluşumu gibi birtakım zihinsel yeteneklerinin gelişimine yardımcı olduğu gibi çocukların dikkat süresini ve yoğunluğunu geliştirmelerini de sağlar.

Çocukların sayıları tanıma, sınıflandırma, gruplama, parçalardan bütün oluşturmalarını kolaylaştırır. Düşünme, karar verme, akılda tutma gibi zihinsel işlevleri de geliştirir. Eğitici oyuncaklarla oynanan oyunlar çocukların algılamasını, bir konuda belli bir süre dikkatini toplayabilmesini, problemlere deneme yanılma yoluyla çözümler bulmasını sağlamaktadır. Gözlem yapmalarını kolaylaştırır. Araştırma ,karşılaştırma, ilişki kurma, benzerlerini ya da farklılarını bulma gibi görsel yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Resim 1.17 : Eğitici oyuncak köşesi çocuğun yaratıcılığı destekler

Çocukların zihin gelişiminde büyük önemi olan bu oyuncaklarla çocuklar büyük, küçük, sayı, renk, şekil, miktar vb. pek çok kavramı da geliştirme imkânı bulurlar. Ayrıca eğitici oyuncak köşesi yaratıcılığı da destekler. Grupla oynanan eğitici oyuncaklar ise

çocukların birbirleriyle iletişim kurmalarına iş birliği içinde bir oyunu sürdürebilmelerine fırsat verdiği için dil gelişimi ve sosyal gelişimi açısından da önemlidir. Eğitici oyuncaklar elgöz koordinasyonunu ve küçük kas becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Çocuklar eğitici oyuncaklarla oynarken, oyuncağın amacına uygun belli yönergelere uyararak ve belli bir süre bir etkinliği sürdürebilmek gibi davranışları kazanırlar. Eğitici oyuncaklarla olaylar ve objeler arasında neden-sonuç, benzerlik, parça-bütün gibi ilişkiler kurarak veya onları belli bir özellik ya da oluş sırasına göre sıralayarak ve gruplayarak zihinsel yeteneklerini geliştirirler.

Resim1.18 : Eğitici oyuncak çeşitleri

Çocukların küçük kas gelişimine yardımcı olan bu oyuncaklardan bazıları; plastik legolar, bul yaplar, bilmeceler, tahta oyuncaklar, eşleştirmeli parça bütün ilişkili, geçmeli oyuncaklar vb.dir. Köşeye verilen temaya ve kazanımlarla ilgili olarak yeni oyuncaklar da ilave edilmelidir. Köşeyi ilgi çekici hale getirebilmek için oyuncakların hepsi ortaya konmaz, bazıları kaldırılarak yeniliğe ihtiyaç duyulduğu anda ortaya getirilmelidir. Öğretmen bu eğitici oyuncakları piyasadan alabileceği gibi kendi de yapabilir.

➤ **Eğitici oyuncak alırken ve hazırlarken dikkat edilmesi gereken noktalar:**

- Eğitici oyuncaklar çocukların yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır.
- Eğitici oyuncaklar basitten karmaşığa doğru olmalıdır.
- Çevre özelliklerine uygun olmalıdır.
- Dayanıklı malzemeden hazırlanmış olmalıdır.
- Resimleri anlaşılır ve canlı renklerde olmalıdır.

Eğitici oyuncak köşesinde birkaç tane masa ve sandalye bulunmalıdır. Masanın ve sandalyelerin şekillerinin ve renklerinin farklı olması bu köşeyi diğerlerinden ayırmaya yarayacaktır. Çocukların rahatça, dikkatleri dağılmadan oynayabilmeleri için bu köşenin diğer köşelerden uzakta ve sınıfın sessiz, aydınlık bir bölümünde düzenlenmesinde yarar vardır. Oyuncaklar çocukların rahatça alıp koyabileceği boylarına uygun büyüklükteki raflara düzgün bir şekilde yerleştirilmelidir. Zaman içinde bu oyuncaklar da değişiklik yapılması köşeyi cazip kılar.

➤ **Eğitici oyuncaklardan iyi bir sonuç alınabilmesi için;**

- Oyuncakların özenle kullanılması çocuklara öğretilmeli nasıl oynanacağı açıklanmalıdır.
- Eğitici oyuncaklarla oynayan çocuklara oyuna başlamadan öğretmen amaçları ve kuralları tanıtılmalı çocuk istemediği sürece yardım etmemelidir.
- Öğretmen eğici oyuncak ile oynayan çocukları desteklemeli ve zaman zaman onları övmelidir.
- Öğretmen çocuklar arasında yarışma havası estirmemeli, baskı yapmamalıdır.
- Özellikle çocukların zihin gelişimlerine yardımcı olan oyuncaklar eğitici oyuncak köşesinde yer almalıdır.

g) Müzik Köşesi

Müzik ve ses daha anne karnında iken yaşamımıza girmektedir. Bir sanat dalı olan müzik, insan hayatında pek çok amaç için bir araç olmaktadır. Eğitim, dinlenme, üretimi arttırma, rahatlama, tedavi vb. müziğin fonksiyonları arasındadır. Müziğin en önemli işlevlerinden biri de evrensel olmasıdır. Müzik,aralarında çeşitli farklar olan insan gruplarını aynı duyguda birleştirebilmektedir.

Resim 1.19: Müzik köşesi ritim araçları

Erken yaşlarda müzik ve müzik eğitiminin pek çok yararları vardır. Bir sanat ve kültür ürünü olan müzik çocuklara büyük mutluluk verirken sosyal, duygusal doyum ve rahatlama sağlar. Müziğin ritmine uyularak yapılan çeşitli danslar küçük kas gelişimine, zihin dil gelişimine, kulak eğitimine yardımcı olur. Aynı zamanda çocukta yaratıcılığın desteklenmesinde de büyük rolü vardır.

Resim 1.20: Müzik köşesi ritim araçları

Okul öncesi yıllar öğrenmenin en hızlı ve en iyi olduğu dönemdir. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında eğitimcilerin çocukların seviyelerine göre müzik etkinlikleri ve müzik köşesi düzenlemeleri gerekmektedir. Çocukların müziğe olan ilgi ve sevgilerini geliştirerek estetik duyarlılık kazanmalarına olanak tanıyan bir köşe düzenlenmelidir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında eğer uygun ortam varsa bir oda, yoksa yine sınıfın bir köşesi müzik köşesi olarak düzenlenebilmelidir. Duvarlara çeşitli müzik aletlerinin resimleri yapıştırılabilir. Kenara bir sehpa üzerine teyp ya da pikap gibi bir müzik aleti konulabilir. Bunların dışında müzik köşesinde bulundurulabilecek müzik aletleri şunlardır. Çelik üçgen, ziller, tefler, tahta kaşıklar, kastanyetler, ritim sopaları, marakaslar, küçük davullar, çingiraklar, darbukalar, çanlar, kutular vb. ritim aletleri hazır alınarak, gerek öğretmen tarafından hazırlanarak ,gerekse çocuklarla birlikte yapılarak bulundurulabilir.

Resim 1.21 :Müzik köşesi , çocuğun müziğe yeteneğinin ortaya çıkmasını sağlar

Ritim aletlerinin yanı sıra keman, mandolin, trampet, mızık, metalofon, ksilefon gibi çalgılar da bulunabilir. Bir müzik köşesinde bütün çalgıları bulundurmamak mümkün değildir. Bunların bir kısmı zaman, zaman bu aleti çalan kişi tarafından tanıtılırsa çocuklar için daha ilgi çekici olabilir.

Müzik köşesi, çok sesli bir köşe olduğu için diğer köşeleri gürültü yönünden rahatsız etmeyecek bir yere yerleştirilmelidir. Ayrıca bu köşedeki müzik aletlerinin çevreyi rahatsız etmeden nasıl kullanılması gerektiği çocuklara öğretmen tarafından anlatılmalıdır. Müzik köşesi sadece bir köşe olarak kalmamalı bütün etkinlikler de bu köşeden yararlanılmalı.Hatta bu etkinlikler evcilik köşesinden getirilen minderlerle ya da sandalyelerle müzik köşesinde yapılmalıdır. Beraber şarkı söylerken çeşitli müzik aletleri kullanılmalı ritim sopaları vb. müzik aletleri kullanılarak şarkının ritmine eşlik etmeleri sağlanmalıdır.

Bütün müzik aletlerinin yerleştirileceği bir dolaba bu köşede ihtiyaç vardır. Dolabın bol raflı ve çocukların boyuna uygun yükseklikte olması gerekmektedir. Bu dolap ve rafların bir bölümüne çeşitli çocuk şarkı kasetleri, masal kaset ve CD'leri, klasik müzik, folk müzik, gibi çeşitli müzik kaset ve CD'leri yerleştirilebilir. Radyo, kaset, CD, DVD çalar, gibi elektronik araçlar ilave edilmelidir.

Serbest zaman faaliyetlerinde çocuklarla beraber çeşitli artık materyallerden yapılan ritim araçları da burada yerini almalıdır. Önemli olan bir noktada ritim araçlarının çocukların sayısına uygun olmasıdır.

➤ **Müzik köşesinin çocuğa yararları:**

- Müzik sevgisini, zevkini geliştirir.
- Müzik yeteneğinin ortaya çıkmasını sağlar.
- Ruhen rahatlamasını, deşarj olmasını sağlar.
- Bütün gelişimlerine katkısı olur.
- Milli ve kültürel değerleri öğrenir.
- Ses ve kulak eğitimine yardımcı olur, ritim yeteneği gelişir.

h) Geçici İlgı Köşeleri

Okul öncesi eğitim kurumlarında planlanan konularla ilgili gerçekleşmesi düşünülen amaçlar ve kazanımlara yönelik geçici köşeler düzenlenir. Amaçlar, kazanımlar ve verilecek tema konusuna bağlı olarak zaman zaman yer verilebilen, genellikle insanların toplumsal yaşamlarıyla ilgili mesleklere ve onların çalıştıkları yerlere ilişkin oluşturulan köşelerdir. Geçici ilgi köşeleri, diğer köşelerden farklı olarak günlük eğitim programında sürekli bulundurulması zorunlu köşelerden değildir. Düzenlenecek köşelerin konuları tamamıyla öğretmenin yaratıcılığına ve hayal gücüne bağlıdır. Mesleklerle ilgili bir köşe düzenlenebileceği gibi hayvanlarla ilgili ya da yapraklarla ilgili bir köşe de düzenlenebilir.

➤ **Geçici ilgi köşelerinin çocuklara sağladığı yararlar konuya göre değişmekle beraber ortak yanları şunlardır:**

- Yaratıcılığını hayal dünyasını geliştirir.
- Kazanımların pekişmesini sağlar.
- Duygusal boşalım sağlar.
- Dil ve sosyal gelişimine yardımcı olur.
- Problem çözme yeteneğinin gelişimini destekler.
- Yaşayarak öğrenir.

Geçici ilgi köşeleri için belirli araç gereç ismi söylemek mümkün değildir. Köşede bulundurulabilecek araç ve gereçler konuyu destekleyici olmak şartıyla öğretmenin yaratıcılığı çerçevesinde sınırlıdır. Dikkatli olunması gereken, köşeye getirilen araç gereçlerin çocuğa zarar vermeyecek, tehlike yaratmayacak nitelikte olmasıdır.

Trafikle ilgili hazırlanabilecek bir geçici köşede trafik lambaları, çeşitli trafik araçları, trafik işaretlerinden hazırlanan kartlar, bu işaretleri açıklayan resimli kartlar, trafik polisi kıyafetleri ilk yardım çantası gibi pek çok araç gereç kullanılabilir.

Resim 1.22 : Geçici ilgi köşeleri

Evimiz ailemiz konusunda çocukların evlerinden getirecekleri resimlerden albümler hazırlanıp bir köşe düzenlenebilir.

Meslekler konusunda bir manav köşesi düzenlenebilir. Kasalar yapıp içine yoğurma maddelerinden meyveler sebzeler çocuklarla birlikte yapıp koyulabilir. Terazi, manav önlüğü, kollukları, şapkası, küçük kese kâğıtları, tezgâh olarak kullanılacak kutular, fiyat

Resim 1.23 :Meslekler konusunda bir manav köşesi düzenlenebilir

etiketleri gibi araç gereçler hazırlanıp bir geçici köşe de hazırlamak mümkündür. Her geçici köşenin özelliğine göre gerçek malzemeler konulabileceği gibi bazı malzemeler çocuklarla birlikte de yapılabilir. Böylece onlarda sorumluluk duygusunun gelişmesine güven duygusunun artmasına yardımcı olabilir. Konuyla ilgili sohbet ederek köşeyi düzenlemek konunun pekişmesini sağlar.

Resim 1.24 : Geçici ilgi köşeleri

Malzemeler rastgele konulmamalı, o köşenin özelliğini yansıtarak çocuğun ilgisini çekecek şekilde düzenlenmelidir. Bu malzemeler, o mesleğe ait kullanılan giysiler, şapkalar, çantalar, mesleğe özgü araç gereçler olabilir.

1) Kostüm ve Aksesuar Köşesi

Çocukların sağlıklı büyüyüp gelişmeleri için duygu ve düşüncelerini rahatça ortaya koyabilmeleri gerekir. Bunun için de kendilerini rahat ve özgür hissedebilecekleri ortamlara ihtiyaç vardır. Bu ortamlardan biri de kostüm ve aksesuar köşesidir. Çocuklar burada

oyarken rahat bırakılmalı, istedikleri kostüm ve aksesuarları kullanarak diledikleri oyunları canlandırmalarına, oynamalarına imkân verilmelidir. Bu onların yaratıcılıklarının gelişmesinde çok önemlidir.

Kostüm ve aksesuar köşesi, şartlar elveriyorsa evcilik köşesinin yanında düzenlenmelidir. Eğer koşullar uygun değilse evcilik köşesi ile birleştirilerek düzenlenmelidir. Kostüm ve aksesuar köşesi sadece anaokullarında bir köşe olarak kalmamalı, ana dili etkinliklerinde özellikle de yaratıcı dramatizasyonda kullanılmalıdır.

➤ **Kostüm ve aksesuar köşesinde bulundurulabilecek malzemeler:**

Elbiseler, etekler, kemerler, çeşitli şapkalar, ayakkabılar, terlikler, maskeler, patikler, kemerler, önlükler, masal kahramanlarının kıyafetleri, palyaço kıyafetleri, çeşitli iş kıyafetleri (bakkal, manav, aşçı, vb.) çantalar (seyahat çantaları, okul çantaları, bayan kol çantaları, evrak çantaları, pazar çantaları vb.), giysilerle kullanılacak değişik aksesuarlar (takılar, fularlar, tokalar, saç bantları, kol saatleri, gözlükler gibi) bu köşede bulundurulmalıdır. Ayrıca amaç ve kazanımlar ile seçilen tema doğrultusunda farklı kültürlere ait değişik giysiler ve aksesuarlar, kumaş parçaları, tüller de ilave edilebilir.

Kostüm ve aksesuar köşesinde bulundurulabilecek malzeme ne kadar fazla olursa çocuklar için o kadar çeşitli oyun imkânı doğar. Hazırlanan kostümlerin yanında, yetişkin kıyafetleri de bu köşede yer alabilir. Bu köşede çocuklar, yetişkinlere ait giysileri ve aksesuarları kullanmaktan büyük zevk duyarlar. Hazırlanacak kostümler çocuklara uygun boy ve ölçülerde canlı renklerde ve dayanıklı ve kolay temizlenen malzemelerden yapılmış olmalıdır. Köşede kâğıtlardan yapılmış birkaç kıyafet de yer almalıdır. Ancak bunların nasıl kullanılması gerektiği öğretmenler tarafından çocuklara anlatılmalıdır. Ayrıca çocukların kendi yaratıcılıklarını kullanarak kıyafet hazırlamalarına imkân tanımak için kumaş parçaları, tüller de bulundurulmalıdır.

Resim 1.25 :Kostüm ve aksesuar köşesinde bulundurulabilecek kıyafetler

Kostümler çocukların boyuna uygun yükseklikte ön tarafı tamamen açık (kapaksız) bir gardırop, kıyafetlerinin asılıp yerleşmesi ve düzenli görünmesi açısından düşünülmelidir. Dolabın alt tarafında ayakkabı, terlik ve maskeler, kemerler, kolyelerin yerleştirileceği birkaç tane raf olması gerekmektedir. Köşenin bir yerine çocukların kendisini görmesi için bir boy aynasının yerleştirilmesi uygun olur. Büyük boy kartonlardan yapılan ağaçlar, ev resimleri vb. dekorlar köşeyi daha eğlenceli hale getirir.

Çocukların yaşadıkları oyunları şekillendirmesi, yetişkin dünyasını keşfetme çalışmaları, sosyal ilişkiler, öğrendikleri masalları hikâyeleri canlandırmaları kostüm ve aksesuar köşesinde gerçekleşir.

➤ **Kostüm ve aksesuar köşesinin çocuklara yararları:**

- Çocukların yaratıcılıkları gelişir.
- Duygusal boşalım sağlar.
- Kendilerini ifadelerini kolaylaştırır.
- Hayal gücünü geliştirir.
- Dil becerilerini geliştirir.
- Sosyal gelişimine yardımcı olur.
- Duygusal ihtiyaçları konusunda bilgi verir.
- Bazı çocukların duygusal sorunlarından uzaklaşmasına yardım eder.
- Eğlenceli yaşantılar kazandırır.
- Kendi kendini kontrol etmesinde yardımcı olur.
- Güven duygusunu geliştirir.

1.3.2. Sanat Etkinlikleri

Sanat çalışmaları, gün içinde çeşitli formlarda çocuklar için etkili bir öğrenme fırsatı olarak da kullanılabilir. Sanat çalışmalarından, eğitim programındaki amaç ve kazanımlara ulaşmada teknik olarak da yararlanılabilir. Çok sayıda sanatsal teknik kullanılarak yapılabilecek çalışmalar vardır. Bu çalışmaların günlük plan içinde yer alması beklenir. Sanat etkinliklerinde çocuklar, malzemeleri istedikleri gibi kullanarak ve yaratıcılıklarını ortaya koyarak bir eser meydana getirirler.

Sanat çalışmaları yalnızca serbest zaman da yapılan etkinlikler değildir. Bazen tek başına bir sanat çalışması yapılabildiği gibi bazen de diğer etkinliklerin tamamlayıcısı olarak yapılabilir.

Serbest zaman etkinliklerinden biri olan sanat etkinlikleri okul öncesi eğitimde önemli bir yer tutar. Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan sanat etkinlikleri; yoğurma maddeleriyle çalışma, boya çalışmaları, kâğıt işleri ve kolaj çalışmalarını kapsar.

➤ **Sanat etkinliklerinin çocukların gelişimine olan yararları:**

- Kendini ifade etme, seçim yapma, karar verme yeteneklerini geliştirir.
- Araç gereçleri kullanırken yeni fikirler edinir, yeni kavramlar öğrenir ve duygusal yetilerini geliştirir.
- Kendini sözlü olarak ifade etmeyi öğrenir, dil becerilerini geliştirir.
- Yardımlaşma, paylaşma, grupla çalışmayı öğrenir, toplumsal kavramlar edinir.
- Kendi işini kendi planlamayı, uygulamayı ve sonuçlandırmayı başarır. Özgür davranmayı öğrenir.
- Göz-el eş güdümünü sağlar.
- Küçük ve büyük kas gelişimine yardımcı olur.
- Çevresindeki güzellikleri, biçim, renk, doku gibi kavramları ayırt etmeyi ve değerlendirmeyi öğrenir.
- Çevresine ve doğaya olan duyarlılığını geliştirir.
- Duygusal rahatlama sağlar.
- Zamanını yapıcı şekilde değerlendirir, zevkli uğraşlar edinir.

➤ **Sanat etkinliklerinin çocuklara yararlı olabilmesinde öğretmenin bu etkinliklerdeki rehberliği çok önemlidir. Etkinlikler sırasında öğretmen;**

- Çocukları yaratıcılığa yönleltmeli ve yapıcı olmalıdır.
- Eğitici ve rahat olmalıdır.
- Gerektiği zaman ve yerde çocuğun başarısına destek olmalıdır.
- Çocuğun çalışmalarına karşı gerçeğe dayalı ve içten övgülerde bulunmalıdır.
- Günlük program içinde resim ve el işi etkinliklerini önceden planlamalıdır. Araç gereç, yer, temizlik ve süreyi ayrıntılı olarak uygulamaya koymalıdır.
- Çevre ve doğaya çocukların ilgisini çekmelidir.
- Çocukları engellemeyecek biçimde yanlarında bulunmalı, sakin bir şekilde onları dinlemelidir.
- Her çocuğu kendi ilgi beceri ve gelişim düzeyine göre değerlendirmelidir.
- Çocuklar arasında kıyaslamalar yapmamalıdır.
- Çocukların yaptığı etkinlikleri titizlikle saklamalı, günü gününe kurumun belli yerlerinde sergilemeli, üzerlerine adlarını ve günün tarihini yazmalıdır.
- Etkinlik süresi ve yerindeki kuralları önceden sade ve açık olarak anlatıp, tutarlı biçimde uygulamalıdır.

- Etkinliklerin hazırlanması, temizlik, düzenleme gibi konularda çocukların yardımını istemelidir.
- Örnekler yapmak ve önerilerde bulunmak yerine, araç-gerecin kullanılmasını açıklamalıdır.
- Etkinlik biterken çocuklara etkinliğin bitmesine çok az süre kaldığını belirtmeli, yeterince uyarmalıdır.

Sanat etkinliklerinde kullanılan malzemelerin gelişigüzel seçilmemesi gereklidir. Gelişigüzel seçilen malzemeler, çocukların ilgi ve gereksinimlerini karşılayamaz. Öğretmen kullanılacak malzeme konusunda iyi bir seçici olmanın yanı sıra yaratıcı da olmalıdır. Araştırmacı ve yaratıcı bir öğretmen, etkinliklerle ilgili yeni malzemeler bulabilir yeni yöntem ve teknikler geliştirebilir.

Sanat etkinlikleri, artık malzeme kullanımına oldukça uygundur. Etkinlikler sırasında çocukların kullanacağı önlükler, yetişkinlerin eski gömlek ve bluzlarının kolları kesilerek yapılabilir, Parlak renkli kumaş parçaları, ipler, yünler, kurdele parçaları, yaldızlı kâğıtlar, paket kâğıtları, kutu kâğıtları, yumurta kartonları, renkli gazete ve dergiler, kömür parçaları, artık tebeşir gibi malzemeler etkinliklerde kullanılabilir.

1.3.2.1.Sanat Etkinliklerinin Çeşitleri

Günlük eğitim programında, serbest zaman etkinlikleri içerisinde özelliklerine göre farklı teknikler gerektiren sanat etkinliklerinden; yoğurma maddeleriyle çalışma, kağıt çalışmaları, boya çalışmaları ve kolaj çalışmaları her gün düzenli olarak aynı anda çocuklara sunulması gereken etkinliklerdir.

a) Yoğurma Maddeleri

Yaratıcılık, duygusal doyum el ve parmak kaslarının gelişmesini sağlayan hayal gücünü geliştiren çocuğun eline alıp şekillendirdiği maddelere **yoğurma maddeleri** denir. Okul öncesi eğitim kurumlarına en ucuz ve en kolay yoldan sağlanan malzeme, yoğurma maddeleridir. Okul öncesi eğitim kurumlarının vazgeçilmez malzemelerindedir. Okulun ilk günlerinde çocuğa tuz seramiği verilir. Çünkü çocuk yumuşak materyallerle oynamaktan, yoğurmaktan ve değişik şekiller yapmaktan çok hoşlanır. Çocuk gelişip beceri kazandıkça tuz seramiği yerini diğer yoğurma maddelerine bırakmalıdır. Yoğurma maddeleri, çocuklara üç boyutla çalışabilme imkânı veren malzemelerdir. Çocuklara verilecek yoğurma maddeleri renklendirilebilir ya da olduğu gibi verilir.

Resim 1.26 : Yoğurma maddesi (kil) çalışma örnekleri

Sanat çalışmaları sırasında tuz seramiği, kil, plasterin, talaş hamuru, kâğıt hamuru, cam macunu ve mum gibi yoğurma maddeleri çocukların gelişim özelliklerine uygun artık materyallerle birlikte kullanılabilir.

Çocuklar yoğurma maddelerini kopararak, mıncıklayarak, yuvarlayarak, düzleştirerek şekillendirir ve onlarla üç boyutlu çalışmalar yaparlar. Çocuklar yoğurma maddeleriyle yaptıkları çalışmalarda belli aşamalardan geçerler. Bu aşamalardan geçme süresi, onlara tanınan fırsatın sıklığı ve kalitesiyle ilgilidir. Yoğurma maddeleri kolay şekil alabilecek yumuşaklıkta, yapışmayan, kurduğu zaman şekli bozulmayan, gerektiğinde renkli kullanılacak özellikte olmalıdır. Çocukların bu çalışmalara ilgisini artırmak ve yaratıcılıklarını geliştirmek için yoğurma maddeleriyle birlikte, küçük yuvarlak sopalar, pasta ve kurabiye kalıpları, kuru yemiş kabukları, düğmeler, boncuklar, küçük mukavva ve plastik kutular, rulolar, renklendirilmiş makarnalar, makaralar, tül gibi gözenekli kumaş parçaları, renklendirilmiş kürdanlar, şişe kapakları, ağaç kabukları, kozalaklar gibi artık materyallerden yararlanılabilir. Öğretmen artık materyallerin hepsine aynı gün yer vermek zorunda değildir. Malzemelerin bulunma durumuna göre farklı günlerde değişik malzemeler verebilir.

Öğretmen çocukları, yoğurma maddeleriyle çalışırken özgür bırakmalı, çocukların ürünlerini saklamalı ve ürünleri üzerinde onlarla birlikte konuşmalıdır. Çocuklar istediklerinde yaptığı ürünleri kurutarak saklayabilirler.

➤ **Yoğurma maddelerinin çocuğun gelişimine etkileri:**

- Çocukların duygusal doyuma ulaşmasını ve sıkıntılarından kurtulmasını sağlar.
- Çocuklara hoşça vakit geçirterek eğlendirir.
- Çocukların sosyalleşmesine yardım eder.
- Bazı olumsuz duyguların (saldırganlık gibi) olumlu yöne yönelmesini sağlar.
- EI ve parmak kaslarını geliştirir.
- Çocukları yaratıcılığa sevk eder. Yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirir.
- Çocukların sanata karşı ilgileri, yoğurma maddeleri ile artar ve yeteneklerini ortaya çıkarır.
- Yoğurma maddeleri ile çalışan çocuklar bazı becerilerini geliştirirken, aynı zamanda düşünürler, yeni buluşlar ortaya koyarlar ve kendilerine güvenleri artar.
- Bir işe başlama ve sonuçlandırma gerçekleşeceğinden sorumluluk duygusunun gelişmesine yardım eder.

➤ **Yoğurma maddeleri ile çalışırken dikkat edilmesi gereken noktalar:**

- Çalışılacak masa kolay temizlenen türden seçilmelidir veya masaya düz renk muşamba ya da naylon örtülebilir.
- Yoğurma maddeleri ile çalışırken çocukların ilgisini çekmesi ve onları yaratıcılığa sevk etmesi için oklava, merdane, çeşitli kutu kapakları, plastik pasta kalıpları, makaralar, yassı tahta parçaları, çubuklar vb. verilebilir.
- Çocuklar çok iyi yönlendirilmeli ve kopya edilebilecek modeller verilmemelidir.
- Yoğurma maddeleri elma büyüklüğünde yuvarlaklar halinde verilmelidir.
- Kıvamı ele yapışmayacak şekilde olmalıdır.
- Yukarıdaki malzemelerin yanı sıra bol miktarda artık malzeme (makaralar, mercimekler, yünler, kibrit çöpleri) de bulundurulmalıdır.

➤ Yoğurma Maddesi Çeşitleri

- Tuz seramiği
- Kâğıt hamuru
- Talaş hamuru
- Macun
- Kil hamuru
- Mum
- Plastirin

Bu yoğurma maddelerinden en pratik şekilde hazırlanan, en ekonomik olan ve en çok kullanılan **tuz seramiği**dir.

- 1)**Tuz Seramiği:** Ekonomik ve kolay hazırlanan bir yoğurma maddesidir. Sadece anaokulunda değil evlerde de kullanılabilir. Çocuk hamuru önce mıncıklamaya sonra yuvarlak toplar yapmaya, yılana benzer şekiller oluşturmaya başlar. Tuz seramiği doğal rengi ile olduğu gibi içine boya katılarak renkli olarak da hazırlanabilir. Böylece daha ilgi çekici hale getirilebilir. Tuz seramiği çeşitli şekillerde hazırlanabilir.

-Pişirilmeden hazırlanan tuz seramiği

Malzemeler:

- 2 çay bardağı un
- 1 çay bardağı tuz
- 1 çay bardağı su
- 1- 2 damla sıvı yağ
- Zararsız toz boya
- Geniş bir kap

Hazırlanışı:

Geniş bir kap içinde un, tuz ve su (1-2 damla sıvı yağ) karıştırılır. Su azar azar ilave edilir. Renkli hamur hazırlanmak isteniyorsa zehirsiz toz boya da ilave edilebilir.

Karışım yoğrularak kulak memesi yumuşaklığında bir hamur elde edilir. Hamurun ele yapışmayacak kıvamda olması gerekir. (Eğer hamur ele yapışıyor biraz un, katı olmuşsa biraz su katılabilir.)

Elde edilen hamur elma büyüklüğünde, parçalara ayrılır.

Parçalara ayrılan hamur çocuğa verilerek şekil yapması istenir. Şekillendirme sırasında artık malzemeler de kullanması istenebilir (ipler, kibrit çöpü, fındık kabuğu gibi.)
Şekillendirilmiş tuz seramiği renksiz ise kuruduktan sonra sulu boya ile çocuk tarafından boyanarak canlı bir görünüm de elde edilebilir.

-Pişirilerek hazırlanan tuz seramiği

Malzemeler:

- 2 Çay bardağı nişasta
- 4 çay bardağı kaynar su
- 4 çay bardağı tuz
- Toz boya

Hazırlanışı:

Nişasta ve toz boya karıştırılır. Karıştırma, karıştırma kaynar suya katılır. Pütürleri gittikten sonra karışım kaşığı etrafında top halinde toplanmaya başlayınca kadar benmaride pişirilir. Bu malzeme çok çabuk koyulaşacağından fazla pişirilmemeye özen gösterilir. Karışım sertleşmeye, katılaşmaya başladığında sıcak su ilave edilir. Ateşten indirilip toplanan hamurlar yuvarlak halinde çocuklara verilir. Çocuk oynamaya başladığında ellerine yapışırsa çocuğun ellerine biraz nişasta serpilir.

Hamur renksiz ise kuruduktan sonra boyanıp verniklenerek saklanır.

-Tuz Seramiği

Malzemeler:

- 1 bardak tuz
- 2/3 bardak su ile karıştırılır.
- 1 bardak soğuk su
- 1 bardak mısır nişastası

Hazırlanışı:

1 bardak tuz, 2/3 bardak su ile karıştırılır. Kaynama noktasına gelinceye kadar ateşte pişirilir. Nişasta soğuk suda eritilir ve hızlı hızlı çırpılarak sıcak karışıma eklenir. Bu karışım elle toplanacak hamur kıvamına gelinceye kadar yoğrulur. Hamuru esnekleştirmek için gerektiği kadar su damlatılarak yeniden yoğrulur. Bu tuz seramiğinden çocukların yaptığı yapıtlar kuruduktan sonra boyanabilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında tuz seramiği ve kilden başka yoğurma maddeleri de kullanılır. Fakat çocukların değişik materyallerle tanışmaları için kâğıt hamuru, talaş hamuru, macun, plasterin gibi malzemeleri kullanmakta yarar vardır. Kâğıt hamuru gazete kâğıdından, tuvalet kâğıdından, grafon kâğıdından hazırlanabilir.

- 2) **Kil Hamuru:** Okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan maddelerin başında gelir. Toz veya hamur halinde hazırlanmış kil hamuru piyasadan satın alınabilir. Eğer iyi koşullarda saklanırsa defalarca kullanılabilir

Hazırlanışı:

Toz halindeki kil su ile karıştırılarak ele yapışmayacak kıvamda hamur yapılır. Ele yapışmıyorsa sulu hazırlanmış demektir. Üç boyutlu çalışmalar için kil uygun bir malzemedir. Diğer yoğurma maddelerinden

Resim 1.27 : Kil hamuru ile çalışma

daha dayanıklıdır, kolay ve kalıcı şekil verilebilir. Hatta fırınlanıp daha uzun ömürlü saklanabilir. Kili uzun zaman saklamak için üzeri ıslak bezle örtülmelidir.

3) **Kâğıt Hamuru:** Kâğıt hamuru ile çalışma büyük yaş gruplarında daha başarılı olur. Hamurun hazırlık aşamasına çocukların da katılımı sağlanabilir. Kâğıtların iyice erimesine ve hamurun dağılmamasına dikkat edilmelidir.

Malzemeler:

- 3 tabaka gazete kâğıdı
- 1 bardak formika zamkı
- 1 bardak un ya da nişasta

Hazırlanışı:

Kâğıtlar elle çok küçük parçalara ayrılır. Yumuşayıncaya kadar su içinde pişirilir. Hamur halini aldığı zaman suyu süzülür. Soğuduğunda elle suyu sıkılır. Zamk, un veya nişasta ilave edilerek yoğrulur. İstenirse boya ilave edilir. Boya ilave edilmeden de kullanılır.

-Grafon Kâğıdı Hamuru

Malzemeler:

- 1 tabak grafon kâğıdı
- 1 çorba kaşığı tuz
- 1 bardak un

Hazırlanışı:

Grafon kâğıdı elle küçük parçalara ayrılır. Kâğıtlar bir kabın içinde ıslatılarak bir gün bekletilir. Yumuşadığında suyu süzülür ve biraz sıkılır. Un katılarak iyice yoğrulur. İstendiğinde boya ilave edilir. Grafon kâğıdı yerine tuvalet kâğıdı veya kâğıt mendil de kullanılabilir.

4) Talaş Hamuru:

Malzemeler:

- 6 bardak kereste tozu
- 5 bardak un
- 2 çorba kaşığı tuz

Veya

- 4 bardak kereste tozu
- 2 bardak un veya zamk
- 1 bardak su

Hazırlanışı:

Derin bir kabın içinde kereste tozu ve diğer malzemeler karıştırılır karışıma su azar azar ilave edilir. Hamur kıvamına gelinceye kadar yoğrulur. Talaş hamuru nemli bir beze sarılır ve bekletilirse bir hafta süre ile kullanılabilir.

5) Macun

Malzemeler:

- 1 bardak tuz
- 1/2 bardak çamaşır kolası
- 2/3 bardak su

Hazırlanışı:

Tuz, su ve kola bir kap içinde benmari yöntemi ile pişirilip soğutulur. Yoğrularak istenilen kıvamına getirilir. İstenirse toz boya ilave edilerek renklendirilir. Macun hamuru soğuduktan sonra hava almayan naylon torbada saklanır.

6) Mum

Malzemeler:

- 3 adet beyaz mum

Hazırlanışı:

Mumun yoğurma maddesi olarak kullanılabilmesi için yumuşatılabilirse de çocuklar bu işi pek kolay başaramazlar. 3 adet beyaz mum benmari yöntemiyle eritilir. İstenirse boya ilave edilerek boyanır. Ateşten indirilir. El ile tutulacak sıcaklığa gelinceye kadar soğutulur ve kullanılır.

7) Plastirin:

Plastirin anaokullarında yapılamaz. Ancak kırtasiyelerden temin edilebilir. Plastirin, içindeki yağlar nedeniyle yumuşaktır. Kurumaz ve katılaşmaz iyi bir plastirin normal ısıda yumuşak ve esnektir. Büküldüğünde çatlamaz. Çeşitli renkleri vardır. Ekonomik değildir. Uzun süre kullanabilmek için renklerin birbirine karıştırılmaması gerektiği çocuklara açıklanmalı. Plastirini yumuşatmak istediğimizde içine vazelin katılır.

➤ Yoğurma Maddelerinin Saklanması

Yoğurma maddelerinden tuz seramiği anaokulunda kullanıldıktan sonra naylon torba içinde buz dolabında 7-10 gün saklanabilir. Talaş ve grafon kâğıdı hamuru buzdolabında bir hafta saklanabilir. Kâğıt hamurunu da buzdolabında bir hafta saklayabiliriz. Plastirin kullanıldıktan sonra kendi kutusu içinde uzun süre saklanabilir. Plastirin dayanıklıdır, uzun süre kullanılabilir.

b) Boya Çalışmaları

Boya çalışmaları okul öncesi eğitim kurumlarında bütün öğretmenlerin hemen hemen her zaman yer verdikleri bir sanat etkinliğidir. Serbest zaman etkinlikleri içinde uygulanır. Boya çalışmaları çocuğu rahatlatır ve kendini ifade etmesini sağlar. Çocuklar boyaları resim yapmak, bazı çalışmalarını renklendirmek için kullanırlar. Örneğin yoğurma maddeleri ile yaptığı bir çalışmayı renklendirmek için kullanırlar. Bu çalışmaları çocuklar bazen tek başlarına bazen de grup halinde yaparlar.

Boya çalışmaları masalarda yapılır. Boyalar, fırçalar ve kâğıtlar, resim yapılacak masanın üzerine bırakılır. Öğretmen çocuklara boya çalışmasına başlamadan önce gerekli bilgileri vermelidir.

Resim alışmaları bittikten sonra çocuğun yaptığı resmi anlatması istendiğinde anlattıkları kâğıdın arkasına yazılır. Yapılan resimler yayın panosuna asılır ve çocuğun çalışmasına değer verildiği hissettirilir. Tarih sırasına göre resimler incelenerek çocuğun gelişimi hakkında fikir sahibi olunur. Boya çalışmalarını uygularken retmen artık materyallerden yararlanmalıdır.

Boya çalışmalarında pastel boyalar, kalın keçeli kalemler, sulu boyalar, mum boyalar, renkli tebeşirler ve varak boyaları kullanılabilir. Bunların yanında farklı özellikte ve değişik boyutlarda kâğıtlar, kontrplaklar, ahşap yüzeyler, kolalanmış kumaşlar, tuval gibi malzemeler boya çalışmalarında zemin olarak kullanılır.

➤ **Okul ncesi Eğitim Kurumlarında Boya alışmaları Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar**

- Boya alışmaları için kolay temizlenen malzemeden yapılmış masalar kullanılmalı veya masaların üzerine naylon örtü serilmelidir.
- Fırçalar ocukların tutamayacağı kadar küçük veya aşırı büyük olmamalıdır.
- Boya masasına konulacak boya kadar da fırça bulundurulmalıdır.
- retmen, ocuklara fırçaların ve boyaaların nasıl kullanılacağını anlatmalı, boyalar birbirine karıştırılmamalıdır.
- retmen, çalışılacak tekniğe göre boya masasına malzeme hazırlamalıdır.
- Çocuğun hayal gücü etkileneceğinden çocuklar resim yaparken fazla soru sorulmamalıdır.
- retmen resmini tamamlayan ocuğa -Bana ne yaptığını anlatmak ister misin?
- diyebilir. ocuk resmini anlatırken resimde eksik bıraktığı kısımları sorular yöneltilerek kendisine buldurup tamamlatmalıdır.
- retmen çocuğu yaratıcı düşünmeye yönelterek, geliştirmeye çalışmalıdır.
- Çocuğun kullanacağı malzemeyi tam ve eksiksiz olarak önünde bulması sağlanmalıdır.
- Çocuğun yaptığı resim üzerine günün tarihi, adı, soyadı, resmi anlatmış ise kısaca zeti yazılmalıdır.

➤ **Boya Çalışmalarının Çocuklara Sağladığı Yararlar**

- Çocukların değişik nesnelere ve özelliklerini tanımasına yardımcı olur.
- Küçük kas gelişimine yardımcı olur.
- Çocukların el göz koordinasyonunu geliştirir.
- Çocukların hoş zaman geçirmelerini sağlar.
- Çocukların yeni deneyimler kazanmalarını sağlar.
- Çocukların sosyalleşmesine yardımcı olur.
- Çocuklarda renk ve şekil kavramının gelişimini sağlar.
- Yeteneklerinin ortaya çıkmasına yardımcı olur.
- Boya çalışmaları sırasında çocuklar iç dünyalarını resimlerine yansıtarak kendilerini ifade ederler. Böylece öğretmenin çocukları tanıması açısından da önemli rol oynamaktadır.
- Boya çalışmaları çocukların estetik duyarlılığını, yaratıcılığını ve hayal güçlerini geliştirmelerini sağlar.
- Bu çalışmalar aracılığıyla çocuklar problemlerini konuşmadan da dile getirebilirler.
- Çalışmalarının takdir edilmesi çocuklarda güven duygusunu geliştirir

➤ **Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kullanılan Boya Çeşitleri**

- Pastel boya
- Sulu boya
- Parmak boyası

Boyalarla serbest resim çalışmaları, baskı çalışmaları, ebru çalışması, kazıma boya, sihirli boya, şeker boya, damlatma, püskürtme, basit batık çalışmaları gibi farklı teknikler kullanılarak çalışılabilir.

• **Pastel Boya**

Çocuklar pastel boya ile çalışmaktan zevk alırlar. Küçük yaş grubu çocuklarında küçük kaslar tam gelişmediğinden kuru boya çalışmalarından önceki aşamada pastel boya kullanılır. Pastel boya ile çocuklar istedikleri gibi çalışabilirler.

➤ **Pastel Boya İle Çalışmada Dikkat Edilecek Noktalar**

- Çocuğun yaş durumu göz önüne alınmalıdır.
- Çeşitli renklerdeki boyaların çocuğa verilmesine dikkat edilmelidir.
- Pastel boyanın nasıl kullanılabileceği çocuklara açıklanmalıdır.
- Pastel boya çalışması için verilecek kâğıt çocuğun kullanacağı büyüklükte olmalıdır.
- Çok küçük boyalar çocuklara verilmemelidir.

➤ **Pastel Boya Çalışmaları**

1- Serbest Resim

Masaların üzerine kâğıtlar ve çeşitli renkte pastel boyalar konur, çocuklar istedikleri renkteki boyalarla resim yapabilirler.

Resim 1.28 : Pastel boya ile serbest resim

2- Kazıma Resim

Resim kâğıdı ya da karton pastel boya ile boyanır. Boyanan kâğıt kalem ucu, kibrit, kürdan gibi araçlarla kazınarak istenilen resim yapılır. Kazıma resim küçük yaş grupları için uygulanmaz.

3- Yayıdırma Resim(Dağıtma)

Belirlenen şekil kartona çizilir ve kesilerek çıkarılır. Şeklin etrafı istenilen renklere pastel boya ile boyanır ve bir kâğıda yerleştirilir. Kaydırmadan karton üzerindeki boyalar kâğıda yaydırılır. Karton, kâğıdın üzerinden kaldırılır ve kartonun şekli çıkarılmış olur.

- **Sulu Boya**

Çocukların en çok ilgisini çeken boya çalışmalarından bir tanesi de sulu boya dır. Çocuğun hem oynamasına hem de beceri kazanmasına yardım eder. Sulu boya çalışmaları, çocukların zevk duyarak yapmış oldukları çalışmalardandır. Hazır sulu boya almak yerine hazırlayacağımız sulu boyayı kullanmak daha ekonomik olacaktır. Aynı zamanda istediğimiz renkte istediğimiz kadar boya hazırlayabiliriz.

➤ **Sulu Boya ile Yapılacak Çalışmalarda Dikkat Edilecek Noktalar**

- Sulu boya çalışmalarında çocukların önüne çeşitli renkte boyalar konulmalıdır.
- Çocukların çalışmalarına öğretmen müdahale etmemelidir.
- Sulu boya çalışmalarında çocukların üstlerinin kirlenmemesi için önlük giydirilebilir.
- Fırçalar çocukların tutamayacağı kadar küçük ya da büyük olmamalıdır.
- Boya kapları çocukların fırçayı kolayca batırıp çıkarabilmeleri için geniş ağızlı ve fazla derin olmamalıdır.
- Sulu boya ile çalışılacak kâğıt, çocukların kullanabileceği büyüklükte olmalıdır (büyük boyutlu kâğıtlarla çocuklar gruplaşarak çalışabilirler).
- Sulu boya çalışmaları için ayaklı sehpa, yoksa muşamba örtülmüş masalar kullanılabilir.
- Kalın fırçalar kullanılmalıdır.
- Çocuklara fırçaların ve boyaların nasıl kullanılacağı açıklanmalıdır.

Sulu Boya 1

(Pişirilmeden Hazırlanan Sulu Boya Çeşitleri)

Malzemeler:

- 250 g toz boya
- 2 çorba kaşığı sıvı çamaşır kolası
- 4 çorba kaşığı su
- 1/2 çorba kaşığı sabun tozu

Hazırlanışı:

Malzemelerin hepsi çukur bir kaptan yumurta çırpıcısı ile iyice çırpılır. Kıvamına göre gerekirse biraz daha su eklenerek bardaklara konup kullanılır.

Sulu Boya 2**Malzemeler:**

- 1 ölçü toz boya
- 2 ölçü toz deterjan veya sabun
- 2 ölçü su

Hazırlanışı:

Bütün malzemeler iyice karıştırılır. Bu şekilde hazırlanan sulu boya ile kalın boyama fırçaları ile resim yapılır.

Sulu Boya 3**Malzemeler:**

- 2 bardak ılık su
- 1 bardak toz boya
- Bir miktar tuz

Hazırlanışı:

Ilık su içinde toz boya iyice karıştırılır. İçine bir miktar tuz atılarak kullanılır. Bu şekilde hazırlanan boyanın içinde pütürler olmamalıdır.

Sulu Boya 4**(Pişirilerek Hazırlanan Sulu Boya)****Malzemeler:**

- 1 bardak çamaşır kolası
- 1 bardak soğuk su
- 2 bardak sıcak su
- 1 kahve kaşığı toz boya

Hazırlanışı:

1 bardak soğuk su içinde 1 bardak çamaşır kolası eritilir. Kaynamakta olan 2 bardak su yavaş yavaş ilave edilir. Karıştırarak pişirilir. Koyulaşp berraklaşınca ateşten indirilir. İstenilen renkteki boya ilave edilerek karıştırılır. Karışım sulu olduğunda bir miktar sulandırılmış

boya, karışım katı olduğunda ise bir miktar su ilave edilerek tekrar pişirilir. Sulu boya ağzı kapalı kavanozlarda serin yerde bir hafta saklanabilir.

Sulu Boya ile Yapılabilecek Çalışmalar

A- Baskılar:

1-Sebze baskısı
(Patates, soğan, havuç gibi)	6- Fırça baskısı
2- Sünger baskısı	7- Naylon baskısı
3- Yaprak baskısı	8- El ve parmak baskısı
4- İp baskısı	9- Makara baskısı
5- Rulo ile ip baskısı	10-Kapak baskısı

1- Sebze Baskıları

- **Patates baskısı:** Patates yıkanır. Ortadan ikiye bölünür. Üstüne istenilen şekil çizilerek çıkartılır. Patatesler tepsi içinde boya masasına konur. Çocuklar boya masasına konan patatesleri istedikleri renkte boyarlar ve ters çevirerek kâğıt üzerine bastırırlar. Bu şekilde patates üzerine çizilip çıkarılan şekiller, kâğıda çıkarılmış olur.
- **Soğan baskısı:** Soğan ortadan ikiye bölünür. Tepsi içinde masaya bırakılır. Çocuklar soğanın kesilen yüzünü boyayıp ters çevirdikten sonra kâğıt üzerine bastırarak şekillerini çıkarırlar.
- **Pırasa baskısı:** Pırasalar enine - boyuna üçe veya dörde bölünür. Kesilen pırasalar masaya konulur. Çocuklar pırasaların kesilen kısımlarını boyayarak kâğıt üzerine bastırırlar. Bu şekilde pırasaların şekilleri kâğıt üzerine çıkmış olur.
- **Havuç baskısı:** Havuçlar ortadan ikiye bölünür. Kesilen -havuçlar, masaya konulur. Çocuklar havuçların kesilen yüzlerini istediklerini renklere boyayarak kâğıt üzerine bastırırlar ve şekillerini çıkarırlar.
- **Limon baskısı:** Limonlar ortadan ikiye ayrılır. Kesilen limonlar masaya konulur. Çocuklar limonların kesik yüzeylerini istedikleri renklere boyayarak kâğıt üzerine bastırırlar ve şekillerini çıkarırlar.

2-Sünger Baskısı

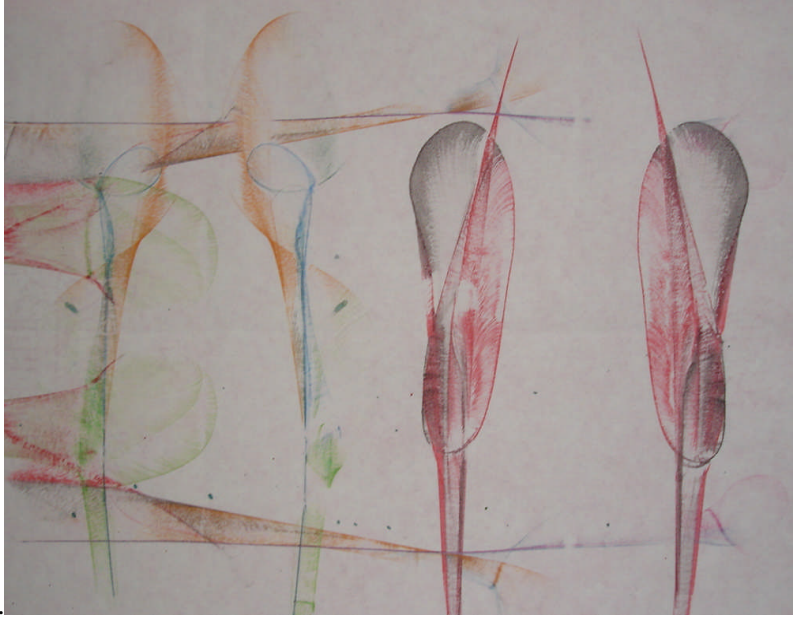
Sünger baskısı doğal veya fazla delikli olan yapay süngerle yapılır. Büyük parça halinde olan sünger, çocukların rahatça kullanabilecekleri parçalara bölünüp daha önce hazırlanmış olan boyaya bastırılıp resim kâğıdı üzerine bastırılarak şekil çıkarılır. Çocuklar sünger baskısıyla çeşitli şekiller yapabilirler.

3-Yaprak Baskısı

Çeşitli ağaçlardan değişik boydaki yapraklar toplanır. Masaya konur. Çocuklar istedikleri yaprakları alarak istedikleri renkte boyarlar. Kâğıt üzerine bastırarak şekillerini çıkarırlar.

4- İp Baskısı

35-40cm uzunluğunda sicim veya paket ipi bir ucuna düğüm atılarak çocuğa verilir. Kâğıt ortadan ikiye katlanır. İp sulu boya ile boyanır. Boyalı ip ikiye katlanmış kâğıdın bir tarafına istenilen şekilde yerleştirilir. Bir elle ipin düğümlü tutulur. Diğer elle katlanan kâğıdın üzerine sıkıca bastırılır, ip hızlıca çekilir.

Resim 1.29 : İp baskısı

5-Rulo İle İp Baskısı

Kâğıt havlu rulolarına çocuklar ipleri sıkıca sararlar. Daha sonra ruloları suluboya ile istedikleri renklere boyarlar. Kâğıt üzerinde boyanmış ruloları yuvarlayarak desenleri çıkarırlar.

6- Fırça Baskısı

Kullanılacak olan fırçalar, çocukların rahatlıkla kullanabileceği büyüklükte olmalıdır. Değişik kalınlıkta fırçalar kullanılmalıdır. Çocuklar fırça uçlarını hazırlanmış olan boyaya batırırlar. Daha sonra kâğıt üzerinde bastırarak kâğıtta şekil oluşturabilirler veya yalnız baskı ile kâğıdın her tarafını doldurabilirler.

7- Naylon Baskısı

Naylonlar çocukların kullanabilecekleri şekilde kesilir. Masaya konulur. Çocuk naylonu alır. Hazırlanmış olan boya ile boyar. Ters çevirerek kâğıt üzerine bastırır. Naylonun şekli kâğıt üzerine çıkar.

8- El ve Parmak Baskısı

Hazırlanan boyalar masa üzerine konulur. Çocuklar el ve parmaklarının iç kısmını boyayarak kâğıt üzerine bastırırlar. El ve parmaklarının şekillerini kâğıt üzerine çıkarırlar.

9- Makara Baskısı

Makara baskısı için tahtadan yapılmış olan makaralar tercih edilir. Makaranın yuvarlak olan yüzü istenilen renk boya ile boyanarak kâğıt üzerine bastırılır ve makaranın yuvarlak yüzünün şekli çıkarılır

10-Kapak Baskısı

Gazoz kapağı ve farklı özellikteki kapakların iç kısımları boyanır ve kâğıtlara değişik şekillerde bastırılarak resimler oluşturulur.

Resim 1.30 :El ve sünger baskısı

B- Püskürtme

Şekiller karton veya kâğıt üzerine çizilip kesilir. Resim kâğıdının üstüne yerleştirilir. Şekli çizmek yerine çiçek, yaprak, kutu kapağı ya da şeklini çıkarmak istediğiniz bir eşya kullanılabilir. Püskürtmek için çita ile gerdirilmiş tel ve eski diş fırçası veya herhangi bir pompa kullanılabilir.

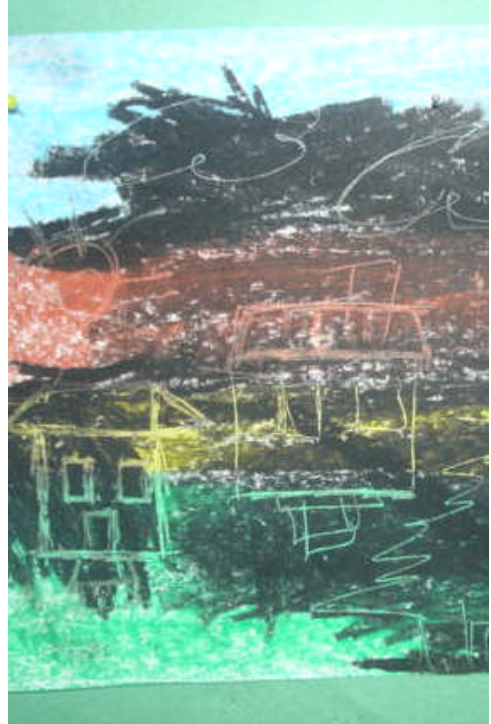
Püskürtme yapmak için fırça, hazırlanan sulu boyaya batırılarak telin üzerine sürülür. İşlem birkaç kere tekrarlanır Püskürtme kâğıt veya kumaş üzerine yapılır. Kumaş üzerine yapılan püskürtmelerde kumaş boyası kullanılır.

C- Damlatma

Kullanılacak kâğıt ortadan ikiye katlanır. İkiye katlanan kâğıdın bir yüzüne değişik renklerde boya damlatılır. Kâğıt üst üste kapatılarak yavaşça bastırılır. Kâğıt açıldığında, değişik şekillerin oluştuğu görülür. Bu tarzda hazırlanan kartlar özel günlerde kullanılabilir.

D- Sihirli Boya

Kâğıt üzerine mum veya pastel boya ile çeşitli şekiller resimler yapılır. Üzeri sulu boya ile boyanır. Mumla çizilen yerleri sulu boya boyamadığı için şekil olduğu gibi kalır.

Resim 1. 31: Sihirli boya, kazıma resim

E- Şeker Boyası

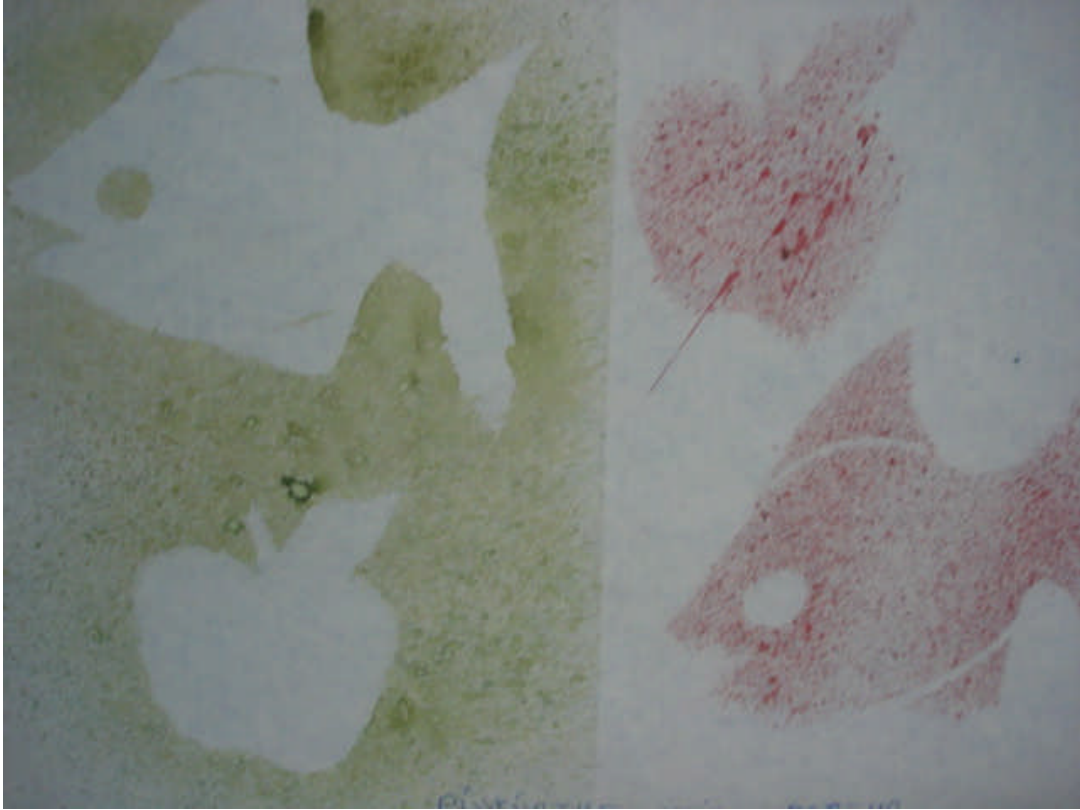
Resim kâğıdına istenilen şekil çizilerek şeklin içi toz şeker doldurulur. Bunun üzerine çeşitli renklerde sulu boya, fırça ile damlatılır. Damlatılan boyayı şeker emer, kuruması beklenir.

F- Şekil Çıkartma

İki çeşit şekil çıkarma çalışması yapılır.

a) Şekil çıkartmada, istenilen şekil kâğıt üzerine çizilir ve kesilir. İkinci bir kâğıdın üzerine kesilen şekil yerleştirilir. Sulu boya ile boyanır. Şekil çizilen kâğıt kaldırılır. Çizilen şeklin kâğıt üzerine çıktığı görülür.

b) Şekil kâğıt üzerine çizilir. Kesilerek çıkartılır. Şekli çıkarttığımız kâğıt ikinci bir kâğıt üzerine yerleştirilir. İstenilen renkte boyanır. Üstteki kâğıt kaldırıldığında şeklin ikinci kâğıda çıktığı görülür.

Resim 1. 32 :Şekil çıkartma

G – Pipetle Üfleme

Bu yöntem için resim kâğıdı veya karton, yağlı karton kullanılabilir. Boya, çeşitli renklerde ve ayran kıvamında hazırlanır. Çocukların önünde bulunan kâğıtların üzerine birer kaşık konur. Çocuklar kamışlarla bu boyaları, kâğıdın değişik yönlerine üfleyerek desen oluştururlar.

H- parmak boya

Çocukların severek çalıştıkları boya tekniklerinden biri de parmak boyasıdır. Ayrıca sulandırarak sulu boya elde etme imkânımız da vardır. Parmak boyası ile çalışmak için masaya tek tarafı parlak kâğıtlar konmalı veya muşamba hafif ıslatılmalı. Parmak boyası çocuklara genellikle renklendirilerek verilir. Çocuklar parmak boyası ile serbest olarak çalışabilirler Çalışmalardan özel günler için kartlar hazırlanabilir.

➤ Parmak Boyasıyla Çalışmasında Dikkat Edilecek Noktalar

- Çocuklara üstlerinin kirlenmemesi için önlük giydirilmelidir.
- Boya masasına kâğıtlar ve küçük kaplara konmuş boyalar yerleştirilir.
- Boya yaparken renk seçimi çocuklara bırakılmalıdır.
- Parmak boyası küçük gruplar halinde çalışılmalıdır. Çünkü öğretmen 5-6 çocuktan fazla çocuğa yardımcı olmada zorlanabilir.
- Boya masasının üzerinde çalışılırsa çalışma bittikten sonra üzerine kâğıt kapatılır parmaklar üzerinde gezdirilerek kopyası alınır.
- Çocuk parmak boyası çalışmaları için zorlanmamalıdır.
- Parmak boyası yapılacak zemin hafifçe ıslatılmalıdır.
- Hazırlanacak parmak boyası çeşitli renklerde olmalıdır.
- Renk seçimi çocuklara bırakılmalı, kesinlikle karışılmamalıdır.
- Parmak boyası çalışmalarında çocukların önüne değişik araç gereçler (tüy, yaprak, tahta, tarak vb.) konulmalıdır.

Parmak Boyası 1

Malzemeler:

- 1 bardak çamaşır kolası
- 1 bardak soğuk su
- 2 bardak sıcak su
- 1/2 bardak toz sabun
- 1 çay kaşığı talk pudrası
- 1 çay kaşığı toz boya

Hazırlanışı:

Bir kap içindeki soğuk suda kola eritilir. Eritilen kola, kaynamakta olan suya azar azar katılır. Karıştırılarak berraklaşınca kadar pişirilir. Ateşten indirilen bu karışıma toz sabun (deterjan olmamalı), talk pudrası, toz boya ilave edilip soğumaya bırakılır.

Parmak Boyası 2

Malzemeler:

- 300 g çamaşır kolası veya nişasta
- 300 g toz sabun
- 2 bardak soğuk su
- Aldığı kadarıyla boya

Hazırlanışı:

Sabun tozu ve kola karıştırılır. Daha sonra soğuk su yavaş yavaş eklenir ve karışım püre kıvamına geldiğinde toz boya ilave edilir.

Parmak Boyası 3

Malzemeler:

- 1 bardak un
- 3 bardak soğuk su
- 1 tatlı kaşığı tuz

Hazırlanışı:

İçinde su kaynamakla olan kabın içine bir kap konularak (benmari yöntemi) un tuz ve soğuk su koyulaşıncaya kadar pişirilir. Ateşten indirildikten sonra iyice çırpılır. İstenen renk boya ilave edilerek kullanılır.

Resim 1.33: Parmak boyası

c) Kâğıt Çalışmaları

Kâğıt çalışmalarında çeşitli cins; boy ve renkteki kâğıtlar kullanılabilir.

Bunlar arasında el işi kâğıtları, teksir kâğıtları, kalın paket kâğıtları, grafon, karton, renkli fon kartonları, eski gazete ve dergi sayfaları, tuvalet kâğıtları, kese kâğıtları, kraft kâğıtları takvim ve afişlerin renkli yüzeyleri ve resim kâğıtları sayılabilir.

Kâğıt çalışmaları belli tekniklerle yapılır. Bu teknikler yırtma yapıştırma, kesme yapıştırma, kesme katlama, yuvarlama, buruşturma, delme veya bunların bazılarının bir arada kullanılmasıyla uygulanmaktadır.

Kâğıt işleri çocukların en çok sevdikleri ve ilgilendikleri etkinliklerden biridir. Çocukların bu ilgilerini olumlu şekilde yönlendirmek ve gelişimlerine katkıda bulunabilmek için kâğıt işlerini çocuğun gelişim seviyesine göre düzenlemek gerekir.

➤ Kâğıt Çalışmalarının Çocuğun Gelişimine Yararları

- Çocukların el becerilerini geliştirmelerine imkân sağlar.
- Şekil, uzun, kısa gibi kavramlarının gelişmesine yardımcı olur.
- Yaratıcılıklarının gelişmesine yardımcı olur.
- EI-göz uyumları gelişir.
- Çocuk, bir iş başarmanın mutluluğunu yaşar.
- Kâğıt çalışmalarında kullanılan malzemeleri tanımalarına imkân sağlar.

➤ Kâğıt Çalışmaları Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

- Kâğıt çalışmalarında kullanılan araç gereçler, çocukların rahatça kullanabileceği özellikte olmalıdır (sivri uçlu makaslar, delici-baticı olmayan malzemeler kullanılmamalı).
- Çocuklara sürekli örnek verilmemeli amaç doğrultusunda rehberlik edilmelidir.
- Öğretmen, çocukların gelişim seviyelerini iyi bilmeli, çalışma türünü buna göre seçmelidir.
- Kâğıt çalışmalarında kullanılacak malzeme etkinlikten önce hazırlanmalıdır.
- Düz kesme, kâğıt yırtma, yuvarlama, buruşturma, delme gibi teknikler yapıldıktan sonra katlama tekniğine geçilmeli.
- Eğitimci örnek vermekten kaçınmalı amaç doğrultusunda rehberlik ederek yönlendirmelidir.

➤ Kâğıt Çalışmalarında Gerekli Araç Gereçler ve Özellikleri

- **Kâğıt:** Kâğıt çalışmalarında her türlü kâğıt kullanılabilir. Dergi, mecmua, gazete kâğıtları, paket kâğıtları, el işi kâğıdı, fon kâğıdı vb. Kullanılacak olan kâğıtlar rahatlıkla katlanabilmeli, kesilebilmelidir. Yapılacak çalışmanın özelliğine uygun kâğıt seçmeye dikkat edilmelidir. Örneğin kâğıt yuvarlama için yumuşak ve ince kâğıtlar, kâğıt katlama için kesin hatları belli eden kâğıtlar kullanılmalıdır.
- **Makas:** Okul öncesi kurumlarında kullanılacak olan makas, çocukların tutabilecekleri büyüklükte olmalıdır. Çocuklara zarar vermemesi için sivri uçlu makaslar yerine ucu küt olanlar tercih edilmelidir. Makas, kâğıdı kolayca kesebilecek özellikte olmalıdır.
- **Yapıştırıcı:** Etkinliklerde kullanılacak yapıştırıcılar, kokusuz ve iyi yapıştırma özelliğine sahip olmalıdır.

KÂĞIT ÇALIŞMALARI TEMEL TEKNİKLERİ

Kâğıt çalışmaları altı teknikten oluşur. Çocuğun öncelikle bu temel teknikleri uygulama becerisi geliştirilmelidir. Eğitimci kâğıt çalışmalarını planlarken yaratıcılığı ön plana çıkarabilmek için, değişik özellikteki kâğıtların bir kısmını değişik şekillerde keserek (şeritler, geometrik şekiller, değişik konularla ilgili figürler) verebilir. Kâğıt çalışmalarında birkaç teknik bir arada kullanılarak değişik kompozisyonlar oluşturulabilir. Çocuklara değişik çalışmalar yaptırmadan önce makas tutma, kâğıt katlama, kesme, buruşturma, delme yuvarlama becerilerini geliştirici çalışmalar yaptırılmalıdır. Çocuğa kazandırılması gereken bu temel teknikler şunlardır;

1- Kâğıt Yuvarlama

Kâğıdı bir ucundan tutup kalem, makas arkası gibi aletlerle yuvarlayarak kullanma işine yuvarlama denir. Bu teknik için ince karton, fon kâğıdı, resim kağıdı gibi kâğıtlar kullanılır. Kâğıt yuvarlama ile çeşitli süslemeler, şapkalar, insan ve hayvan figürleri, çeşitli taşıt araçları yapılabilir.

2- Kâğıt Kesme

Kâğıt üzerine çizilen herhangi bir şeklin makas yardımıyla kesilip çıkarılmasına kâğıt kesme denir. Çocuğa önce makas tutma ve düz çizgi üzerinden kesme çalışmaları yaptırılır. Önce basit şekiller daha sonra ayrıntılı şekiller kestirilir. En çok kullanılan tekniklerdendir. Çocuklara yapıştırma resim için hazırlanan geometrik şekiller verilerek resim yapması istenebilir. Çocuklar bu şekilleri yan yana yapıştırarak çeşitli şekiller oluşturabilir. Dokuma işlemi için kağıtlara çizgiler çizilir.

Kâğıt çizgilerin üstünden kesilir. Ayrıca dokuma işleri için aynı renk ya da zıt renklerde şeritler hazırlanır. Bu şeritler hazırlanan dokuma kâğıdının dilimleri sıra ile bir alt bir üst geçirilerek dokunur. Dokuma işlemi ile çeşitli sepet ve çantalar yapılabilir

Resim 1. 34 :Kağıt işi teknikleri

3- Kâğıt Yırtma

Kullanılmak istenen kâğıdın, istenilen şekilde makas kullanmadan elle parçalanmasına yırtma tekniği denir. Zevkle çalışılan etkinliklerden birisidir. Resim kâğıdına istenilen şekil çizilerek çocuklara verilir. Çocuklar renkli mecmua sayfalarını elleriyle küçük parçalara bölerek resim kâğıdına çizilen şekle yapıştırabilirler. Daha sonraki aşamalarda çocuklarda kendisi resim çizerek ve kâğıtları yırtarak yapıştırabilir ya da doğrudan doğruya yırtma yapıştırma ile resim yapabilirler. Bu tür çalışma çocuğu yaratıcılığa yöneltmede çok yararlıdır.

3- Kâğıt Katlama

Origami, kâğıda istenilen şekilde kesin hatlar kullanarak şekil vermeye kâğıt katlama denir. Katlama tekniği kullanılarak değişik şekiller elde edilebilir. Mukavva hariç her türlü kâğıtla katlama yapılabilir. Kâğıt katlama ile kedi merdiveni, çeşitli hayvan figürleri, sepet, bardak ve çeşitli şapkalar vb. yapılabilir. Katlamalar çok çeşitlidir. Katlama için ince ve kolay yırtılmayan kâğıtlar kullanılmalıdır. Katlayarak ev, kuş, uğurböceği, fil, civciv, çiçek, ağaç vb. yapılabilir.

Katlayarak kesme işlemi için çocukların kolay kesebileceği ince kâğıtlar tercih edilmelidir. Çeşitli motifler katlayıp keserek yapılabilir. Seri resimler el işi kâğıdını eşit aralıklarla bir içe bir dışa katlayarak yapılır. Üstüne istenilen figürler çizilir. Çizimde en önemli nokta, resmin her iki yanında mutlaka kesilmedik yerler kalmalıdır. Resim çizilen yerlerden kesilip açıldığında yan yana figürler elde edilir.

5-Kâğıt Buruşturma

Kullanılacak olan kâğıdın (yumuşak bir kâğıt olmalı), değişik boyutlarda buruşturularak toplar yuvarlaklar oluşturmak için kullanılmalıdır. Kâğıtları parmakla ya da avuç içinde buruşturarak oluşturulan bir çalışmadır. Ayrıca el işi kâğıtları buruşturulup tekrar açılarak da değişik doku verilerek kullanılabilir.

6-Kâğıt Delme

Delgi zımba veya çeşitli araçlar kullanılarak (ucu sivri olmayan) kâğıtlar üzerinde delikler açma ise kâğıt delme tekniğidir.

Resim 1.35: Kağıt işi süsleme

Kâğıt İşleri İle Süslemeler

Anaokulunda kullanılan kâğıt işlerinin başında süslemeler gelir. Kâğıttan yapılacak süslemeler için daha çok grafon kâğıdı, mecmua sayfaları, el işi kâğıdı, fon kâğıdı ve karton kullanılabilir. Kâğıttan yapılan süslemeler özel günlerde, bayramlarda, doğum günlerinde ayrıca anaokulu süslemesinde kullanılabilir.

➤ **Kâğıttan yapılan süslemeler şunlardır**

- Zincirler: Çok çeşitli şekillerde hazırlanabilir.
- Kedi merdiveni: Grafon kâğıdı ile yapılan bir süslemedir.
- Kâğıt fener: Fon kartonla yapılır. Değişik şekillerde yapılabilir.
- Mobil: Mobillerin pek çok çeşitleri vardır. İstenilen figürler kesilir. Farklı uzunluklardaki iplere dizilir. Kartondan yapılacak ince uzun silindire ya da tahta çubuklara tutturulur.
- Çiçek yapımı: Çiçek yapımı için en uygun kâğıt, kolay bükülen grafon kâğıdıdır. Grafon kâğıdından çok çeşitli çiçek yapılabilir.

Maske Kukla Şapka ve Çantalar

Şapka ve çanta yapımı için karton, gazete kâğıdı vs. kullanılır. Güneşten korunmak için gazete kâğıdından basit şapkalar yapılır. Mukavva ve kartondan yapılan süslü şapkalar özel günlerin kutlanmasında kullanıldığı gibi drama etkinliklerinde de kullanılabilir. Şapka ve çantalar kedi merdivenleri, ince uzun şeritler ve yaldızlı kâğıtlarla süslenebilir.

Resim 1.36 :Kağıt işi maske

Maskeler karton ve fon kâğıdından yapıldığı gibi kese kâğıdından da yapılabilir. Maske yapılacak kese kâğıtları çocukların başına sığabilecek büyüklükte ve kolay yırtılmayan kâğıttan yapılmış olmalıdır. Maske yapımı için alınan kese kâğıtlarına istenilen hayvan ya da insan figürü çizilir, göz, ağız yerleri kesilerek çıkarılır. Boya ve şeritlerle istenilen şekilde süslenir. Kese kâğıdı, ilaç kutuları, deri, tüy gibi artık malzemeleri kullanarak da kukla yapılabilir.

d) Kolaj (Yapıştırma Resim) Çalışmaları

Çeşitli artık kâğıt, karton, mukavva, fon kâğıdı vb. malzemelerin karton, plastik kutu vb. malzemeler üzerine yapıştırılarak yapılan çalışmadır. Çocukların artık materyallerle yaptıkları çalışmalar, sanat etkinliklerinden kolaj çalışmalarını açıklamaktadır. Artık materyaller çoğu zaman çocuklar için satın alınan çok pahalı oyuncaklardan daha değerli olabilmektedir. Günlük hayatımızda kullanıp çöpe attığımız özelliği bozulmamış pek çok malzeme vardır. Çocuklar çeşitli artık malzemeleri keşfederek ve onları bir araya getirerek, ortaya değişik ürünler çıkarırlar. Artık malzemelerin kullanımını aynı zamanda ekonomiktir.

➤ Artık Malzemelerle Çalışmanın Çocuğun Gelişimine Etkisi

- Çocuğun el becerilerini geliştirir.
- Çocuğun düşüncelerini nesnelere ifade etmesini sağlar.
- Proje geliştirme becerileri kazandırır.
- El-göz koordinasyonunu geliştirir.
- Yaratıcılığının, hayal gücünün gelişimini destekler.
- Araştırma, keşfetme becerisi kazandırır.
- İlgi çekici değişik eserler ortaya koymasıyla başarı duygusunu tattırır.
- Çocuklar değişik malzemeleri tanır ve yeni sözcükler öğrenirler.
- Çocuklar iş birliğini öğrenirler Problem çözme yetenekleri gelişir.
- Çocuklar istedikleri teknik ile malzemeyi seçmede özgür bırakılırsa kendi buluşlarını rahatlıkla ortaya koyabilirler.

Kullanılabilecek artık materyaller: Çocuklara zarar vermeyecek her türlü malzeme kullanılabilir. Bunlar çeşitli karton kutular, dergiler, çam kozalakları ve ağaç kabukları, deniz kabukları, çakıl taşları, değişik tahıl ve tohumlar, yumurta kabukları, pet şişeler, bitmiş makaralar, şampuan ve deterjan kutuları, kumaş parçaları, ambalaj kutuları, düğmeler, rulolar, tüyler, deri parçaları, yumurta kolileri, plastik kaplar, kavanozlar, kuru yemiş kabukları, köpükler, köpük tabaklar, ağaç dalları, boncuklar, ip, yün ve kumaş parçaları, şişe kapakları ve mantarlar, kâğıt havlu ruloları, tahta parçaları kullanılmış kartlar, kuru çiçekler ve yapraklar olabilir.

➤ Artık Malzemelerin Kullanılır Duruma Getirilmesi

Artık malzemeler öncelikle öğretmen tarafından gözden geçirilmeli ve kullanılabilir hale getirilmelidir. Çünkü bu materyaller önceden kullanılmış oldukları için sıhhi olmayabilir. Öğretmenin bu malzemeleri çocukların kullanabilecekleri biçime getirmesi, çocuklarda ilgi ve isteği artırma açısından önemlidir. Bunun için temizlenmesi gerekenler temizlenir, kullanımında çocuğa zarar verecek malzemeler üzerinde de gerekli değişiklikler yapılır.

Yün, deri, kumaş parçaları uygun boy ve şekillerde kesilir. Tüm malzemeler düzenlenip gruplandıktan sonra, çocukların istedikleri zaman ulaşabilecekleri malzeme dolabına yerleştirilir. Malzemelerin yeterli miktarda olmasına çeşitli olmasına özen gösterilmelidir.

- **Proje çalışması:** Proje çalışmasında birkaç çocuk bir arada ilgilerini çeken bir konu üzerinde çalışabilirler. Proje çalışması, çocuklar arasında etkileşimi ve iş birliğini kolaylaştırır. Eğitimci, proje çalışmasına hazır olan çocukları proje çalışması yapmaya yönlendirmelidir. Onlara birbirlerini dinleme alışkanlığı kazandırdığı gibi problem çözme yeteneklerinin gelişmesine de yardım eder. Bu teknik uygulanırken önemli olan çocukların kendi buluşlarını ortaya koymalarıdır. Bunun için de diledikleri materyali ve tekniği denemede özgür olmalıdırlar. Öğretmen, çocuklara yön vermeye çalışmamalı, konuya uygun birkaç değişik teknik ve materyali bir arada kullanılmalıdır.

Resim 137 : Artık malzeme

UYGULAMA FAALİYETİ

Çeşitli ortamlarda serbest zaman etkinliklerini gözleyip inceleyiniz ve çeşitlerini araştırınız.

	İŞLEM BASAMAKLARI	ÖNERİLER
1.	<ul style="list-style-type: none">➤ Serbest zaman etkinliklerini nerelerden ve nasıl araştıracağınızı önceden belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Araştırmanızı not edebileceğiniz düzgün dosya kâğıtları, fotoğraf makinesi, ürün dosyası, araştırma formları ve kalem bulundurunuz
2.	<ul style="list-style-type: none">➤ Serbest zaman etkinliklerini araştırırken dikkat edeceğiniz hususları belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Serbest zaman etkinliklerini araştırırken hazırlanışına ve sunuluşuna dikkat ediniz.
3.	<ul style="list-style-type: none">➤ Serbest zaman etkinliklerinin çocuklara sağladığı yararları araştırıp not ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Serbest zaman etkinliklerinin çocuklara sağladığı yararlarına ilişkin somut örnekleri yazınız.
4.	<ul style="list-style-type: none">➤ Araştırdığınız serbest zaman etkinliklerini dersinizde arkadaşlarınız ve öğretmeninizle paylaşmak üzere doküman hazırlayınız	<ul style="list-style-type: none">➤ Serbest zaman etkinliklerinin neler olduğunu basılı kaynaklardan internetten araştırınız➤ Çalışmanızın amacına ulaşabilmesi için araştırmalarınızı mutlaka arkadaşlarınız ve öğretmeninizle paylaşıp benzer etkinliklerin uygulanışını karşılaştırınız.
5.	<ul style="list-style-type: none">➤ Araştırmalarınız sonucu elde ettiğiniz bilgileri sınıf ortamında tartışmaya sunarak serbest zaman etkinlikleri ürün dosyası geliştiriniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Araştırmalarınız sonucunda serbest zamanda kullanılabileceğiniz ürün dosyası oluşturmaya çalışınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizi değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet / Hayır” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

Değerlendirme ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Serbest zaman etkinliklerini nerelerden ve nasıl araştıracağınızı önceden belirlediniz mi?		
➤ Serbest zaman etkinliklerini araştırırken dikkat edeceğiniz hususları belirlediniz mi?		
➤ Serbest zaman etkinliklerinin çocuklara sağladığı yararları araştırıp not ettiniz mi?		
➤ Araştırdığınız serbest zaman etkinliklerini dersinizde arkadaşlarınız ve öğretmeninizle paylaşmak üzere doküman hazırladınız mı?		
➤ Araştırmalarınız sonucu elde ettiğiniz bilgileri sınıf ortamında tartışmaya sunarak serbest zaman etkinlikleri ürün dosyası geliştirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonucunda eksiğiniz varsa, faaliyete dönerek ilgili konuyu tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz. Soruların yanındaki başlıkları doğru önermeler için (D), yanlış önermeler için (Y) yazarak doldurunuz.

- 1-() Yetişkinlerin çocuklara kazandırmak istedikleri davranışları, hikâye kahramanları daha kolay verir.
- 2-() Kitaplar çocukların hayal gücünü zenginleştirir.
- 3-() Çocuklara seçilecek kitapların resimleri az, yazıları fazla olmalıdır.
- 4-() Kitapların yerleştirileceği raflar çocukların boyuna göre olmalıdır.
- 5-() Kitaplar raflara üst üste yerleştirilmelidir.
- 6-() Bireyin fenle ilişkisi çevresi ile etkileşime geçtiği andan itibaren başlar.
- 7-() Çocuklar ilgi duydukları şeyi oyun yolu ile öğrenmekten büyük zevk alırlar.
- 8-() Fen ve matematik köşesi sınıfın herhangi bir yerinde düzenlenebilir.
- 9-() Fen ve matematik köşesinde yetiştirilen bitkiler mutlaka bu köşede bulunmalıdır.
- 10-() Fen köşesinde öğretmenin en önemli görevi öğrenmeyi çocuklara sevdirmektir.
- 11-() Kâğıt işleri çocukların yaratıcılıklarının gelişmesine yardımcı olur.
- 12-() Kâğıt işleri çocukların el becerilerini geliştirir.
- 13-() Kâğıt işi etkinliklerinde çocuklara ince, kolay yırtılabilen kâğıtlar verilmelidir.
- 14-() Kâğıt işleri çalışmalarında, seçilen etkinliğin çocukların seviyelerine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- 15-() Kâğıt çalışmalarında çocuklara sivri uçlu makaslar verilmelidir.
- 16-() Çocuklara kâğıtlarla değişik çalışmalar yaptırmadan önce makas tutma, kâğıt buruşturma, kesme gibi ön çalışmalar yaptırılmalıdır.
- 17-() Kedi merdiveni, fener, zincir kâğıt işleri temel tekniklerindedir.
- 18-() Kullanılan kâğıdın istenen şekilde elle parçalanmasına yırtma tekniği denir.
- 19-() Artık malzemeler kullanılmadan önce, öğretmen tarafından gözden geçirilmelidir.
- 20-() Proje çalışmasında birkaç değişik teknik ve materyal bir arada kullanılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevaplar verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek ilgili bölümü kontrol ediniz. Cevaplarınız doğruysa, diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ 2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında Serbest zaman etkinliklerini hazırlayabilecek ve uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Erken çocukluk eğitiminde kullanılacak serbest zaman etkinliklerini basılı kaynaklardan, internet arama motorunu kullanarak araştırınız.
- Serbest zaman etkinlikleri konusunda uzman olan kişilerle görüşünüz.
- Çevredeki erken çocukluk eğitim kurumlarında hangi serbest zaman etkinliklerine yer verildiği, ilgi köşelerinde bulunan materyallerin özellikleri ve bunların düzenlenmesine ilişkin incelemelerde bulunup not ediniz. Mümkünse kayda alınız.
- Serbest zaman etkinliklerinin planlanıp uygulanmasında ve değerlendirilmesinde dikkat edilecek noktaları belirleyip sınıfınızda tartışınız

"İnsanın zihni düşünmeye, dili konuşmaya, eli de bir şeyler yaratmaya yarar."

J.A. COMENIUS

2. SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİ HAZIRLAMA

2.1.Serbest Zaman Etkinliklerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar

"Küçük hanımlar; küçük beyler!
Sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı ve ikbal ışığıdır. Memleketi asıl ışığa boğacak olan sizsiniz."

K.ATATÜRK

2.1.1.Sanat Etkinliklerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar

Sanat etkinlikleri için kullanılan tekniklere, araç gereç seçimine, bunların sunulmasına, uyarıcı ortamın hazırlanmasına ilişkin dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Bunlar göz önüne alınmadığında eğitimci, sanat etkinliklerinden beklediği sonucu alamaz.

Eğitimci, çocukların sanat etkinlikleri ile ilgi köşelerinde oyun etkinliklerine aynı anda katılmalarını sağlayacak şekilde planlanma yapmalıdır. Sanat etkinliklerinden yoğurma maddeleriyle çalışma, kağıt çalışmaları, boya çalışmaları ve kolaj çalışmalarının tümüne aynı anda ve her gün düzenli olarak yer vermelidir. Bu nedenle;

- Çocukların duyu ve düşüncelerini açıklamalarına olanak veren bir ortam yaratılmalıdır.
- Çocukların estetik gelişimine yardım edecek malzeme ve yöntem seçilmelidir.
- Çocukların bağımsız bir kişilik kazanmalarını sağlayacak çalışmalara yer verilmelidir.
- Çocukların gelişim düzeyleri ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çocukların sanat malzemelerini keşfetme onlarla denemeler yapmada kendilerini rahat hissedecek olanaklar sağlanmalıdır.
- Sanat çalışmalarını önceden planlanıp araç gereç, yer, temizlik ve zamanı ayrıntılı biçimde uygulamaya koymalıdır.
- Örnekler yapıp önerilerde bulunmak yerine sadece malzemelerin kullanılması açıklanmalıdır.
- Çocukların çalışmaları üzerine tarih, isim yazarak titizlikle saklanarak sergilenmelidir.
- İmkânlar ölçüsünde etkinliğin hazırlanmasında, temizlikte, planlamada çocuklardan yardım alınmalıdır.

- Her çocuğun aynı ilgi ve beceriyi gösteremeyeceği düşünülerek her gün en az iki etkinlik planlanmalıdır.
- Uygun yer ve zamanda çocuğun başarısına destek ve imkan sağlayarak gerçeğe dayalı övgülerde bulunarak çocuğu desteklemelidir.
- Çevre ve doğadaki güzelliklere çocuğun ilgisi çekilmelidir.
- Çocukların sanat etkinliklerinde rahat çalışabilecekleri bir ortam hazırlanmalıdır.
- Sanat etkinlikleri çocukların yaratıcılığını geliştirecek şekilde planlanmalı, bu çalışmalar sırasında çocuklara kesinlikle örnek gösterilmemelidir.
- Öğretmen sanat etkinlikleri sırasında çocukların çalışmalarına müdahale etmemeli.
- Gerektiğinde eğitimci, araç gereçlerin kullanımına ilişkin bilgiler vermelidir.
- Çocuklara sanat etkinliklerinde yeterli sayıda, farklı özelliklerde, çok çeşitli materyaller sunulmalıdır.
- Materyaller, çocuklara karışık bir şekilde değil de belli bir düzen içerisinde ve-rilmelidir.
- Sanat etkinlikleri sırasında çocukların yaptıkları çalışmalara isimleri, çalışmanın tarihi, gerektiğinde çalışmayla ilgili kısa notlar yazılarak sergilenmelidir.
- Çocukların çalışmaları sergilendikten sonra, kendilerine ait dosyalarda veya uygun bir yerde saklanmalıdır.
- Eğitimci, çocukların çalışmalarını değerlendirirken kıyaslamalar yapmamalı ve çocukları etiketlememelidir.
- Eğitimci, çocukların çalışmalarını kendi güzellik anlayışına göre değil, çocukların gelişim özelliklerini dikkate alarak değerlendirmelidir.

2.1.2. İlgi Köşelerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar

İlgi köşelerinin düzenlenmesi, eğitim ortamının hazırlığıyla ilgili yapılan çalışmaların bir yönünü oluşturmaktadır. Çocuklar için seçilen araç gereçlerin özellikleri kadar bunların sunulması da önemlidir. İlgi köşelerinin düzenlenmesinde dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- İlgi köşeleri çocuğun dikkatini çekecek şekilde düzenlenmeli, bu köşede bulunan materyaller karışık bir şekilde değil belli bir düzen içerisinde sunulmalıdır.
- Fiziki koşullar göz önüne alınarak mümkün olduğunca ilgi köşelerinin tamamına yer verilmeye çalışılmalıdır.
- Sakin ve sessiz etkinlikleri içeren ilgi köşeleri yan yana getirilmeye çalışılmalıdır.
- İlgi köşeleri, grup trafiği dikkate alınarak çocukların hareket özgürlüğünü kısıtlamayacak şekilde düzenlenmelidir.
- Her ilgi köşesi için çocukların oynayabilecekleri kadar yeterli boş alan bırakılmalıdır.

- İlgili köşeleri birbirinden oyuncak dolapları, raflar, halılar, paravanlar vb. araçlarla ayrılmalıdır.
- Her ilgi köşesi o köşenin özelliğini yansıtacak materyallerle donatılmalıdır.
- İlgili köşelerinde herhangi bir amacı olmayan, yalnızca süs unsuru taşıyan araç gereçler bulunmamalıdır.
- İlgili köşelerinin tamamına fiziki koşullar nedeniyle yer verilemediği durumlarda, amaç ve kazanımlar doğrultusunda dönüşümlü olarak yer verilmelidir.
- İlgili köşeleri çocukların oyunları sırasında tehlikeli durumlar yaratmayacak şekilde düzenlenmelidir.
- İlgili köşelerindeki materyallerde amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda değişiklikler yapılmalı ve ilgili köşeleri zengin uyarıcılarla donatılmalıdır.

2.2. Serbest Zaman Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Araç-Gereç Hazırlama

- **Serbest zaman etkinliklerinde kullanılacak araç gereç özellikleri:**
 - Araç gereçler çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olmalıdır.
 - Sağlıklı, güvenli, estetik olmalıdır.
 - Sağlam, ilgi çekici, kullanışlı ve ekonomik olmalıdır.
 - Aynı amaç için kullanılsa bile çeşitli ve yeterli sayıda olmalıdır.
 - Ergonomik (çocukların rahat kullanabilecekleri boyutlarda) olmalıdır.
 - Etkinliklerin amacına hizmet etmelidir.

- Çocukların yaşına ilgi düzeyine uygun olmalıdır.
- Malzeme sayısı çocuklara yeterli olmalıdır.
- Korunabilir taşınabilir ve rahat kullanılabilir olmalıdır.
- Günlük yaşamla ilişkilendirilebilmelidir.
- Anlaşılır ve yalın olmalıdır.
- Çocukların yaratıcılığını destekleyici nitelikte olmalıdır.
- El becerilerini geliştirici nitelikte olmalıdır.
- Çocukların tüm gelişimlerine yardımcı olabilecek nitelikte olmalıdır.

2.3. Serbest Zaman Etkinlikleri Hazırlama

2.3.1.Sanat Etkinlikleri

a)Yoğurma Maddeleri

Çocuklara renkli tuz seramiği yuvarlaklar şeklinde verilir. Hamura şekil vermek için küçük merdaneler, plastik kalıplar verilebilir. Renkli tuz seramiğinin yanına bitmiş tükenmez kalemli, keçeli kalemli ve kalem kapakları koyulur.

b)Kâğıt Çalışmaları

Resim 2.1. Kağıt işi başlık

Farklı özelliklerde renksiz kâğıtlar koyulur. Bunların bir kısmı değişik şekillerde (belli bir şekle belirtilmeyip ikiye, dörde katlanmış, uçları birleştirilmiş vb.) katlanarak konulur. Yanına kurşun kalem ,tükenmezkalem, keçeli kalemler, boya kalemleri, silgiler, kalem açacakları ilave edilir. Ayrıca kartondan ya da mukavvadan hazırlanmış değişik figürler koyulur. Çocuklar figürlerin dış hatlarını çizgilerle birleştirerek kalıplar çıkarır ve kompozisyonlar oluşturabilir.

Mobiller, kuklalar, şapkalar anaokulunda uygulanan etkinliğe uygun olarak düzenlenebilir. Örneğin, orman hayvanları tanıtılıyorsa çocuklar ormanda yaşayan hayvan figürlerini keserek mobil oluşturabilirler.

➤ **Katlama ve Kesme Tekniği İle Hayvan ve Taşıt Figürü Oluşturma**

Ayakta duran hayvan ya da taşıt yapımı için karton kullanılır. Daha ince kâğıtlarla çalışılan figürler ayakta duramaz. Yapılacak hayvan figürlerine göre kâğıt ortadan ikiye katlanır. Hayvanın sırt kısmı ya da kuyruk, baş kısmı, kartonun kat yerine gelecek biçimde çizilir. Ayak kısımları biraz açılınca hayvan ayakta durur.

Anaokulunda çocuklar yaptıkları hayvanları büyükçe bir mukavva ya da tahta üstüne yerleştirerek hayvanat bahçesi gibi projeler oluşturabilir.

Ayakta duran trenin yapımı için istenilen büyüklükte kartondan bir dikdörtgen hazırlanıp ortadan ikiye katlanır. Trenin bacaları kartonun kat yerine gelecek biçimde çizilir ve kesilir. İsteğe göre süslenir.

Resim 2.2: Ayakta duran hayvan figürü

c) Boya Çalışmaları

Renkli sulu boyalar, değişik kalınlıklarda fırçalar, süngerler masalara yerleştirilir. Yanına değişik özelliklerde kâğıtlar (ambalaj kâğıtları, resim kâğıtları, beyaz kâğıtlar vb.), kumaşlar ve kumaş boyaları yerleştirilir. Pastel boyalar kalıplar resim kâğıtları, kraft kâğıtları vb. farklı ebatlarda kâğıtlar masaya bırakılır. Eğitimci elindeki materyallere göre kazanımları dikkate alarak çocukları yönlendirir.

➤ Erken Çocukluk Eğitiminde Boya Çalışmalarını Uygulama

Erken çocukluk eğitiminde boya çalışmaları serbest zaman etkinlikleri içinde uygulanır. Boya masası hazırlanır. Boyalar, fırçalar ve kâğıtlar, resim yapılacak masanın üzerine bırakılır.

Resim 2.3: serbest zaman etkinlikleri içinde boya çalışmaları

Eğitimci, çocuklara boya çalışmasına başlamadan önce gerekli bilgileri vermelidir. rnek vermemeli yalnızca yönlendirmelidir. Resim alışmaları bittikten sonra çocuklardan yaptığı resmi anlatması istenir. Anlatılanlar kâğıdın arkasına yazılır. Yapılan resimler yayın tahtasına asılarak, çocuğun resmine önem verildiği gösterilir. Tarih sırasına göre resimler incelenerek, çocuğun gelişimi hakkında bilgi toplanır. Boya çalışmalarını uygularken ğretmen, artık malzemelerden yararlanabilir.

d) Kolâj alışması

Yaz tatilinden toplanıp saklanmış deniz kabukları, kk deniz taşları, önceden biriktirilmiş kalem talaşları, tuvalet kâğıdı ruloları, renkli makarnalar, boyanmış pamuklar, kuru ve yeşil çimler, kuru çiçekler, bitmiş kalemler, kapaklar, çikolata ve bisküvi kutuları, kullanılmayan çerçeveler veya mukavvadan hazırlanmış çerçeveler, değişik boyutlarda kutular vb. malzemeler masalara yerleştirilir.

Resim 2.4.Sanat etkinliği

➤ **Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Etkinliklerini Planlama Uygulama**

- Çocuklar masalara öğretmen tarafından önceden hazırlanıp yerleştirilen boya, yoğurma maddesi, kağıt, artık materyal gibi malzemelerden birini kendi ilgileri doğrultusunda seçerek istedikleri çalışmayı yaparlar.
- Eğitimci sanat çalışmalarını planlarken, çocukların duygu ve düşüncelerini açıklamalarına olanak veren rahat bir ortam yaratmaya onların estetik gelişimlerine yardım ederek ve bağımsızlık kazanmalarında rol oynayarak malzeme ve yöntemi seçmeye özen göstermelidir.
- Çocuklar sanat malzemelerini keşfetme onlarla denemeler yapmada kendilerini rahat hissetmeleri ölçüsünde bu malzemelere ilgileri artacak, güvenli ve bağımsız bir kişilik geliştireceklerdir.

- Sanat alışmaları çocukların gelişim düzeylerine ilgi ve ihtiyaçlarına göre seçilmelidir. Gelişigüzel seçilen malzemeler ve yöntem sanat etkinliklerinden beklenen yararın elde edilmesini engeller.
- Yaratıcı bir eğitimci çeşitli artık malzemelerle sanat çalışmaları planlayarak çocukların ilgisini eker ve yaratıcılıklarına büyük katkı sağlamış olur.

2.3.2.İlgi Köşeleri

Erken ocukluk eğitim kurumlarında ilgi köşeleri, çocuğun hoşça vakit geçirmesine, okula geldiğinde varsa stresini atmasına, çocukları tanımamıza, yeteneklerini keşfetmemize yarayan etkinlikleri gerçekleştirirler.

Bu nedenle ilgi köşeleri çocuklarda amaçladığımız kazanımlara göre düzenlenmeli köşelerdeki malzemeler sürekli olarak güncelleştirilmeli özellikle özel günlerde çocukların köşeleri zenginleştirmelere katılımları sağlanmalı Örneğın Atatürk köşesi çocuklarla birlikte düzenlenmelidir. Atatürk posterlerinden oluşan resim köşesi hazırlanabilir. Atatürk'ün hayatının kronolojik sıralaması yapılabilir. Askeri başarıları ile ilgili fotoğrafları Atatürk Köşesinde yer alabilir.

2.3.2.1.İlgi Köşelerinin ocuğa Etkileri

- Çocukları tanımamızı, rehber olmamızı, problemlerini çözümlememizi kolaylaştırır.
- Çocukların yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlar, yaratıcılıklarını geliştirir.
- Çocukların büyük ve küçük kas gelişimlerine olumlu etkisi olur.
- Zihin ve dil gelişimlerine olumlu etkisi olur.
- Çocukların sosyal ve duygusal gelişimine yardımcı olur, çocukların rahatlamalarını sağlar.
- Çocukların yaşlılarıyla oyun oynarken rahatlamalarını sağlar.
- Çocukların okula uyumunu kolaylaştırır.
- Çocukların güzel zaman geçirmelerini sağlar.

2.3.2.2.İlgi Köşelerinin Hazırlanıp Kullanılmasında Dikkat Edilecek Noktalar

- Çocukların yaşına ilgi düzeyine uygun olmalı.
- İlgi köşelerinin düzenlenişi amacına uygun olmalı.
- İlgi köşesi malzemeleri aslına uygun olmalı.
- İlgi köşesi malzemeleri kesici, delici, batıcı, yani zarar verici özellikte olmamalı.
- Çocukların yaratıcılığını destekleyecek malzemelerle düzenlenmeli.
- Çocukların tüm gelişimlerine katkısı olmalı.
- Çocukların kendilerini ifade edebilmelerine yardımcı olmalı.
- İlgi köşelerindeki malzemeler çocukların sayısına yetecek miktarda olmalı.

UYGULAMA FAALİYETİ

	İŞLEM BASAMAKLARI	ÖNERİLER
1.	Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilir serbest zaman etkinliklerini basılı kaynaklardan araştırınız.	<p>Bu alanda farklı ülkelere ait basılı kaynaklara ulaşmak için üniversitelerin kütüphanelerinden yararlanabilirsiniz.</p> <p>Kitabevlerinin eğitim ve sanat konularına ayrılmış kitap raflarından basılı kaynaklara ulaşabilirsiniz.</p> <p>Elde ettiğiniz kaynakların kaynakça kısımlarından farklı basılı kaynakların adlarına ulaşabilirsiniz.</p> <p>Modül sonunda verilen basılı kaynaklardan yararlanabilirsiniz.</p>
2.	Erken çocukluk dönemine uygun serbest zaman etkinliklerini (ilgi köşeleri, sanat etkinlikleri) internet üzerinden araştırınız.	<p>İnternet size çok yönlü bir araştırma olanağı sağlayacaktır. Hem ihtiyacınız olan bazı bilgilere kolay ulaşmanızı sağlayacak, hem de ihtiyacınız olan kaynaklar hakkında bilgi sahibi olmanızı sağlayacaktır ve kaynaklara nasıl ulaşabileceğiniz konusunda size yol gösterecektir.</p> <p>Araştırmalarınızda internetteki arama motorlarını kullanarak, istediğiniz bilgi başlıklarını yazarak size gereken bilgilere ulaşabilirsiniz</p> <p>Erken çocuklukla (okul öncesi) ilgili sitelerden yararlanabilirsiniz.</p>
3.	Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilir serbest zaman etkinliklerinde uzmanlığı olan kişilerle görüşme yapınız.	<p>Basılı kaynak ve internet araştırmanızı tamamladıktan sonra, erken çocukluk eğitiminde kullanılabilir serbest zaman etkinlikleri konusunda uzmanlığı olan kişilerden yardım alınız.</p> <p>Görüşmeden önce soracağınız soruları hazırlayınız.</p> <p>Görüşme sırasında not tutunuz. Görüşmeden sonra tuttuğunuz notları düzenleyip doküman hazırlayınız.</p>
4.	Erken çocukluk eğitiminde kullanılan serbest zaman etkinliklerini (sanat ve ilgi köşeleri) işletmelerde gözlem yaparak araştırınız.	<p>Erken çocukluk eğitimi veren bir işletmeye gidiniz.</p> <p>İşletmede uygulanan serbest zaman etkinliklerini tespit ediniz</p> <p>İşletmede bulunan ilgi köşelerini, malzemelerini, düzenlenişini not ediniz.</p> <p>Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilir serbest zaman etkinlikleri konusunda işletmede yaptığınız gözlemlerinizi not alarak, fotoğraf</p>

		çekerek gözlem dokümanı hazırlayınız. Edindiğiniz bilgilerle erken çocukluk dönemine uygun serbest zaman etkinlikleri hazırlayınız.
--	--	--

Erken çocukluk eğitimde kullanılan serbest zaman etkinliklerini araştırınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizi değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet / Hayır” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Erken çocukluk eğitiminde kullanılacak serbest zaman etkinliklerini basılı kaynaklardan araştırma yaptınız mı?		
Erken çocukluk dönemine uygun serbest zaman etkinliklerini internet üzerinden araştırma yaptınız mı?		
Erken çocukluk eğitiminde kullanılacak serbest zaman etkinlikleri konusunda uzmanlığı olan kişilerle görüşme yapabildiniz mi?		
Erken çocukluk eğitiminde kullanılan serbest zaman etkinliklerini işletmelerde gözlem yaparak araştırma yapabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonucunda eksisiniz varsa, faaliyete dönerek ilgili konuyu tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz. Soruların yanındaki başlıkları doğru önermeler için (D), yanlış önermeler için (Y) yazarak doldurunuz.

1. () Serbest zaman etkinlikleri çocukların sanat etkinlikleri ve ilgi köşesi etkinliklerine aynı anda katılımlarını sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.
2. () Sanat etkinlikleri planlanırken materyaller, çocuklara karışık bir şekilde değil de belli bir düzen içerisinde verilmelidir.
3. () Sanat etkinlikleri planlanırken çocukların aynı ilgi ve beceriyi göstereceği düşünülerek sadece bir etkinlik planlanmalıdır.
4. () İlgi köşelerindeki materyallerin amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda değişiklik yapılmasına **gerek yoktur.**
5. () Kolaj çalışmaları için deniz kabukları, küçük deniz taşları, kalem talaşları, tuvalet kâğıdı ruloları, renkli makarnalar, boyanmış pamuklar, kutular vb. malzemeler kullanılır.
6. () Kâğıt işi çalışmalarında ayakta duran hayvan figürü vb. yaparken karton kullanılır.
7. () Çocukların sanat çalışmalarında seçecekleri tekniği ve malzemeyi öğretmen belirler.
8. () İlgi köşeleri birbirinden ayrı düzenlenmemelidir.
9. () Boya çalışmaları ilgi köşesi etkinlikleri içinde uygulanır
10. () Artık malzemelerle çalışma çocuğun yaratıcı olmasına olanak sağlar.
11. () Öğretmen zaman zaman çocuklarla beraber kitapların resimlerini incelemelidir.
12. () İlgi köşeleri çocukları tanımamızı, rehber olmamızı, problemlerini çözümlenmemizi kolaylaştırır.
13. () İlgi köşesi malzemeleri kesici, delici, batıcı, yani zarar verici özellikte olmamalıdır.
14. () İlgi köşelerdeki malzemeler sürekli olarak güncelleştirilmesine **gerek yoktur.**
15. () Gelişigüzel seçilen malzemeler sanat etkinliklerinden beklenen kazanımların gerçekleşmesini engeller.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevaplar verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek ilgili bölümü kontrol ediniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz. Cevaplarınızı cevap anahtarından kontrol ediniz.

- 1- Sanat etkinlikleri hangi etkinlik grubu içinde yer alır?
A-Serbest zaman etkinliği B-Anadili etkinliği
C-Oyun etkinliği D-Müzik etkinliği
- 2- Aşağıdakilerden hangisinin sulandırılması ile sulu boya hazırlanır?
A-Macun B- Kuru boya C- Parmak boyası D- Pastel boya
- 3- Çeşitli artık materyallerle yapılan çalışmaya ne denir?
A-Baskı çalışması B-Kolaj çalışması
C-Kâğıt çalışması D-Boya çalışması
- 4- Okul öncesi eğitim kurumlarında. sanat etkinliklerini uygularken hangisi yapılmamalıdır?
A- Çocukların duygu ve düşüncelerini açıklamalarına imkân sağlanmalıdır.
B-Çocukların elişi malzemelerini keşfetmelerine imkân sağlanmalıdır.
C-Öğretmen çocukların etkinliklerini kendi yapmalıdır.
D- Çevre ve doğadaki güzelliğe çocukların ilgisi çekilmelidir.
- 5- Hangisi evcilik köşesiyle birleştirilebilecek ilgi köşesidir?
A- Trafik köşesi B- Kostüm ve aksesuar köşesi C- Kukla köşesi D- Pazen tahta köşesi
- 6-Yumuşak materyallere elleriyle şekil verme davranışını hangi çalışmayla gözleriz?
A-Boya çalışmaları B-Kâğıt çalışmaları
C-Yoğurma maddeleri D-Kolaj çalışmaları
- 7-Çocuklara istedikleri oyuncaklarla oynama fırsatı veren sanat çalışmalarının da yer aldığı etkinlik dilimi hangisidir?
A-Serbest zaman B-Türkçe dil etkinlikleri
C- Oyun etkinlikleri D-Müzik etkinlikleri
- 8-Aşağıdaki malzemelerle hangi yoğurma maddesini hazırlarsınız?
3 tabaka gazete kâğıdı,1bardak formika zamkı,1bardak un veya nişasta.

A-Grafon kâğıdı hamuru B-Talaş hamuru
C-Kağıt hamuru D-Tuz seramiği
- 9-Hangisi oyun odasında bulunması zorunlu olan ilgi köşesidir?
A-Trafik köşesi B-Evcilik köşesi
C-Kukla köşesi D-Pazen tahta köşesi

10-Hangisi en ekonomik ve en kolay hazırlanabilen yoğurma maddesidir?

- A-Talaş hamuru B-Kağıt hamuru
C-Macun D-Tuz seramiği

11-Çocuğun büyük-küçük kas gelişimini olumlu etkileyen, değişik projeler geliştirmesine zemin hazırlayan ilgi köşesi hangisidir?

- A-Evcilik köşesi B- Blok köşesi
C-Masa oyuncakları köşesi D- Kitap köşesi

12-Anaokulunda öğretmen çocukları resim yapmaya nasıl teşvik etmelidir?

- A-Bol bol boya ve kâğıtlar vermeli
B-Çocuğun yaptığı resme değer vermeli
C-Çocuğun kendi başına resim yapmasına izin vermeli
D-Yukarıdakilerin hepsi

13-Hangisi yoğurma maddesi değildir?

- A-Tuz seramiği B-Parmak boyası
C-Kağıt hamuru D-Plastirin

14-Hangisi kağıt işi tekniği değildir?

- A-Kağıt kesme B- Kağıt baskısı
C-Kağıt yuvarlama D- Kağıt katlama

15-Aşağıdaki ifadelerden hangisi kukla köşesinin çocuğun yaratıcılığına katkısını açıklamaktadır?

- A-Kukla köşesinde çocuklar duygularını ifade ederler
B-Kukla köşesinde çocuklar düşüncelerini açıklama imkanı tanır
C-Kukla köşesinde çocuklar kendilerini ifade ederler
D-Kukla köşesinde çocuklar hayalinde canlandırdıkları kuklaların kişiliğini ifade ederler

16-Aşağıdaki etkinliklerden hangisi yaratıcılığa daha yatkındır?

- A- Tuz seramiği ile çalışma
B-İpe makarna dizme
C-Patates baskısı yapma
D- Bir şeklin içini mercimekle doldurma

17-Şeker boya, hangi boya ile yapılır?

- A-Sulu boya B-Yağlı boya
C- Pastel boya D- Kuru boya

18-Aşağıdakilerden hangisi sanat etkinliklerinin çocuklara olan yararları arasında **yer almaz?**

- A) Kendini sözlü olarak ifade etmeyi öğrenir.
- B) Matematiksel kavramların gelişimine yardımcı olur.
- C) Küçük ve büyük kas gelişimini destekler.
- D) Çevresine ve doğaya karşı olan duyarlılığını geliştirir.

19- Aşağıdakilerden hangisi sanat etkinlikleri sırasında öğretmenin göstereceği olumlu davranışlar arasında yer alır?

- A) Çocukları yaratıcılığa yönlmeli ve yapıcı olmalıdır.
- B) Çalışması güzel olan çocukları arkadaşlarının içinde örnek göstermelidir.
- C) Çocukların yanlışlarını düzeltmelidir.
- D) Çocuklara çalışmalarla ilgili örnekler yapmalıdır.

20-Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi dönemde kullanılan boya çalışmaları arasında yer almaz?

- A) Sulu boya çalışmaları
- B) Pastel boya çalışmaları
- C) Guvaş boşa çalışmaları
- D) Parmak boyası çalışmaları

21-Aşağıdakilerden hangisi sulu boya çalışmalarında dikkat edilecek ilkeler arasında **yer almaz?**

- A) Sulu boya çalışmalarında kalın fırçalar kullanılmalıdır.
- B) Fazla derin olmayan, geniş ağızlı boya kapları kullanılmalıdır.
- C) Çocukların önüne iki renk boya konulmalıdır.
- D) Çalışmalar sırasında çocuklara önlük giydirilmelidir.

22- Aşağıdakilerden hangisi sulu boya ile yapılan baskı çeşitleri arasında yer **almaz?**

- A) Püskürtme
- B) Fırça baskısı
- C) Sünger baskısı
- D) Makara baskısı

23- Parmak boyası çalışmalarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

A) Parmak boyası çalışmalarında çocuklara önlük **giydirilmemelidir.**

B) Çocuklar parmak boyası çalışmaları için **zorlanmamalıdır.**

C) Parmak boyası yapılacak zemin ıslatılmalıdır.

D) Parmak boyası çeşitli renklerde hazırlanarak çocuklara verilmelidir.

24- Aşağıdakilerden hangisi, pastel boya ile yapılan çalışmalar arasında yer alır?

A) Damlatma

B) Kazıma resim

C) Üfleme boya

D) Sihirli boya

25- Aşağıdakilerden hangisi, yoğurma maddelerinin çocuklara sağladığı yararlar arasında yer almaz?

A) Çocuğun sanata karşı ilgisini arttırma

B) EI becerilerini geliştirme

c) Duygusal rahatlık sağlama

D) Büyük kas gelişimine yardım etme

E) Sosyal gelişime yardım etme

26- Aşağıdakilerden hangisi, yoğurma maddeleri çalışmalarında **olmaz?**

A) Yoğurma maddeleri çocuklara elma büyüklüğünde toplar halinde sunulur.

B) Yoğurma maddeleriyle birlikte çeşitli artık materyaller de verilmelidir.

C) Yoğurma maddeleriyle çalışmaya başlamadan önce masalar hazırlanmalıdır.

D) Yoğurma maddeleriyle çalışırken öğretmen, çocuklara model vermelidir.+

27- Aşağıdaki malzemelerden hangisi tuz seramiği yapımında **kullanılmaz?**

A) Un B) Tuz C) Kitre D) Su

28- Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan sanat çalışmaları programda hangi etkinlik içinde yer alır?

A) Ana dili etkinlikleri

B) Serbest zaman etkinlikleri

C) Müzik etkinlikleri

D) Oyun etkinlikleri

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevaplar verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek ilgili bölümü kontrol ediniz.

Öğrenme faaliyetleri, ölçme değerlendirme ve modül değerlendirme bölümlerinde istenen çalışmaları başarı ile tamamladıysanız öğretmeninizle iletişim kurarak diğer modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ -1'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	Y
6	D
7	D
8	Y
9	Y
10	D
11	D
12	D
13	D
14	D
15	Y
16	D
17	D
18	D
19	D
20	D

ÖĞRENME FAALİYETİ -2'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	Y
5	D
6	D
7	Y
8	Y
9	Y
10	D
11	D
12	D
13	D
14	Y
15	D

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	A
2	C
3	B
4	C
5	B
6	C
7	A
8	C
9	B
10	D
11	B
12	D
13	B
14	B
15	D
16	A
17	A
18	B
19	A
20	C
21	C
22	A
23	A
24	B
25	D
26	D
27	C
28	B

KAYNAKÇA

- ACUN Suna, Gülay ERTEN, **Okulöncesi Eğitimi**, Esin Yayınevi, İstanbul,1993
- ARAL Neriman, Adalet KANDIR, Münevver Can YAŞAR, **Okulöncesi Eğitim 1**, Ya-Pa yayınları, İstanbul, 2001
- ARI Meziyet ,Elif Çelebi ÖNCÜ, **Fen-Doğa ve matematik Uygulamaları**, Kök yayınları, Ankara, 2005
- KOMİSYON, **Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**, Ya-pa yayınları, İstanbul,1999
- KOMİSYON, **5. Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri Antalya**, Ya-pa yayınları, İstanbul,1987
- MADEN ELLİALTIOĞLU Fahriye, **Nesneler Kavramlar Etkinlikler**, Gerhun yayınları, Ankara, 2006
- M.E.B. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, **METGE modülleri**,Ankara, 1996
- NAMLI Ayşen ve ark, **Okulöncesi Eğitimde Araç Geliştirme**. Anadolu Üniversitesi yayınları, Eskişehir,2003
- OĞUZKAN Şükran, Gülseren TÜR ve ark, **Anaokullarında Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**, Bilim Yayınları, Ankara, 1987
- OĞUZKAN Şükran, Özgör DEMİREL, Gülseren TÜR, **Okulöncesinde Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**, Ya-pa yayınları, İstanbul, 1981
- ORAL Eser, **Yayınlanmamış Ders Notları**
- TURLA Ayşe, **Okulöncesi Eğitimde Maskeler-Kostümler ve Başlıklar**, Gerhun yayınları, Ankara, 2006
- ÜLKÜER Nurper ve ark, **Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulama**, G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi yayınları, No:24Ankara,1989
- BEDİLOY katalogu Eğitim Araçları